JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. **Zaturdag, 26 Junij.** **N°. 51.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij V. H. NOMAN, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
" " " " " *Java* .... " 15,—.
" " " " " *Buitenbezittingen* .... " 17,50.
" " " " " *Nederland* .... " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** " " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Civiel Departement.

Benoemd:

BIJ DE ALGEMEENE REKENKAMER.

Eersten commies, de tweede commies bij die kamer *L. de Chauvigny de Blot.*

tweeden commies, de derde commies bij die kamer *J. H. Ilcken.*

derden commies, de buitengewoon derde commies bij die kamer *N. Bergveld.*

Militair Departement.

Benoemd:

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE,

tweede luitenants bij het personeel, de sergeanten *E. A. B. Baehr* en *D. Kerrebijn.*

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Julij.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in Julij, den 8sten zal vertrekken; de brievenpakketten daarmede te verzenden, het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op Woensdag, den 7den Julij aanstaande:
's avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz. enz.
's namiddags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton Riouw.

De resident van Samarang maakt mits deze bekend, dat, op Donderdag den 17den Julij aanstaande, des morgens ten 9 ure, ten zijner secretarie, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (Staatsblad 1829, No. 67), bij afslag eene besteding zal worden gehouden voor de levering van gekookten mondbehoeften en verdere benoodigdheden voor al de ter hoofdplaats Samarang en in de afdeelingen Kendal, Demak, Poerwodadi en Salatiga aanwezige gevangenen, kettinggangers en krankzinnigen.

De resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat, op Donderdag den 17den Julij aanstaande, des morgens ten 9 ure, ter zijner secretarie, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (Staatsblad 1829, No. 67), bij afslag zal worden gehouden eene uitbesteding voor de levering, gedurende den jare 1859, van onderscheidene levensmiddelen en benoodigdheden, ten behoeve van het civiel departement.

De resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat, op Donderdag den 17den Julij aanstaande, des morgens ten 9 ure, ter zijner secretarie, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), bij afslag eene uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van rijst, ten dienste van het corps pradjoerits te Kendal en Poerwodadi.

De resident van Soerabaija maakt bij deze bekend, dat, op Vrijdag den 30sten Julij aanstaande, des morgens ten acht ure, in den dalem van den regent van Soerabaija, met inachtneming van het voorkomende bij het reglement op het houden der uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), publiek bij afslag zal worden uitbesteed de levering van victualie voor de gouvernements schoeners en kruisbooten, te Soerabaija en Grissee gestationeerd, alsmede de behoefte voor de verschillende departementen, de posterijen, policie, djaijangsecars, pradjoerits, gevangenen, kettinggangers en krankzinnigen te Soerabaija, Grissee en Modjokerto, de van gouvernementswege in het hospitaal te Soerabaija verpleegd wordende publieke vrouwen, voor het jaar 1859.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 28 Junij, ten huize van den heer Mr. *L. J. J. Verenet*, in Gang-Scott, door *Gebr. Roselje & Co.*
Zondag te voren te bezigtigen.

en

Voor het commissiehuis van *Abeelen Dennison & Co.*

Op Dingsdag, den 29 Junij, ten huize van den heer jhr. *A. L. N. de Steurs*, op Parapattan (Menting), door *Cassalette & Co.*

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het plein der Javasche Bank, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Woensdag, den 30 Junij, in het locaal der Japansche Toko, door Gebrs *Roselje & Co.*

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Donderdag, den 1 Julij, voor het woonhuis van den heer *de Lassasie*, op Goenoeng-Sari, door *van Slooten Morgan & Co.*

en

Op het plein tegenover het ijshuis, door *Cassalette & Co.*

Op Vrijdag, den 2 Julij, voor het commissiehuis van Gebrs. *Roselje & Co.*

Aangekomen Vreemdelingen.

van 23 tot en met den 25 Junij 1858.

MARINE HOTEL. C. J. M. Swaan, van Onrust. — P. Swaan, van de Reede. — P. W. Muller, van Idem. — D. Crap Hellingman, van Tjilatjap. — W. H. Dittloff Tjassens, van de Reede.

HOTEL DES INDES. J. O. Regnier, van de Reede. — E. P. Vis, van Idem. — C. Lourens, van Idem. — E. Letzer, van Palembang.

HOTEL WILLEM II. Wiederkehr, van Nederland. — Baehr, van Weltevreden. — Kerrebijn, van Idem. — Melius, van Idem. — van Oijen, van Batoe Toelies.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Zijne Hoogh. Aquasi Boachi, van Buitenzorg.

JAVA HOTEL. J. L. de Haan, van Soerabaija. — H. L. F. Henert, van Point de Galle.

Vertrekkende Personen.

H. Veuger Kuiper.

Advertentiën.

Getrouwd:

W. DE JOODE

met

M. C. MAGER.

BATAVIA, 5 *Junij* 1858. (1819)

Getrouwd:

ADOLPHUS DE LA RAMBELJE,

met

HENRIETTE HELENA LUNEL.

BATAVIA, 16 Junij 1858. (1787)

Getrouwd:

E. J. HANIBALS.

met

A. C. J. CANTZ.

BATAVIA, *den* 19 *Junij* 1858. (1824)

Gehuwd;

C. W. H. BEHOUDEN,

1ste Luitenant der Infanterie.

met

SOFIA MARTHERUS.

SOERABAIJA, 23 *Junij* 1858. (1820)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. Helfrich, Couvreur.*
WILLEM I *den* 16 *Junij* 1858. (1791)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. M. J. Schuit, Staal.*
BATAVIA, 21 Junij 1858. (1788)

Heden overleed na een langdurig en smartelijk lijden mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, *Catharina Adriana Magtild de Koning*, in den ouderdom van 25 jaren.

W. M. SMIT.

Dirigerend officier van gezondheid der K. N. Marine.

HELLEVOETSLUIS, 30 *April* 1858 (1809)

Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot, de Heer *E. J. H. van der Beek*, in den ouderdom van 29 jaren.

J. M. VAN DER BEEK.

Geerlofs.

BATAVIA, 16 *Junij* 1858. (1837)

VENDUTIE

op Maandag den 28sten Junij 1858,
ten huize van den WelEd.Gest. Heer Mr. L. J. J. VERENET, in Gang Scott,
door **GEBRS. ROSELJE & Co.**
van eenen netten en wel onderhouden **Inboedel**, gestaande; uit Mahonijhouten en andere Meubelen, Spiegels, Schilderijen, Lampen (waaronder bijzonder fraaije à Moderateur) Glas- en Plaetwerk,
eene welluidende Piano,
voorts:
Wagens, Paarden, eene Waterkar, etc. etc.
Zondag te voren te bezigtigen. (1804)

VENDUTIE

op Maandag, den 28sten Junij 1858,
Voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & CO.,
van Lijnwaden, 100 vaatjes Boter, Americaansche Tuin- en Wipstoelen, dito Klokken-
Een prachtig Tapijt lang 22½ voet breed 16½ voet.
Drie id. id. lang 12 " " 10 " "
Ronde Tapijten, Alkativen, Voetkussens, enz.
Een fraai Persisch SCHAAP.
(1810)

HET BEESTENSPEL IN HET WOUD. (*Vervolg.*)

Eene wijl tijds hield men zich ook rustig; want de blikken der kat schenen nu voor het eerst op de deur te vallen, welke zij wantrouwig bekeek. Toen zij zich echter nog altijd niet verder wilde wagen, werd de schaar daar buiten ongeduldig en Ned schreeuwde reeds op eenen toon van zegepraal:

»Pak hem, mijn jongen, pak hem — als de boschman daar binnen maar wist, dat hij eene tijgerkat op armslengte van zich af had, hu — pih! Wat zou hij er over heen vallen!»

»Wij willen het hem voorstellen!» riep Bill daarentegen lagchende, »dan heeft hij naderhand niets in te brengen;» — en, een stok opgrijpende, begon hij de tijgerkat te stooten, die knorrend naar den stok sloeg en toen naar de andere zijde van het hok drong. Daardoor kwam zij echter nader bij de opening en, door het hout nog verder geplaagd wordende, en deze opening misschien ook voor eenen weg ter vlugt houdende, liep zij er door en bragt aldus den chimpansé niet weinig in angst, die nu langs de tralies op en neder sprong en eenen uitweg zocht, terwijl de tijgerkat zelve, zoodra zij die plaats bezet vond, weder snel terug wilde keeren.

Hier had haar echter de opmerkzame Bob, door het snelle nederduwen van de klep, den weg reeds afgesneden, en de kat, als eenen aanval van het vreemdsoortige dier verwachtende, trok zich schuw, nagels en tanden meer tot verdediging dan tot aanval latende zien, in den uitersten hoek van het hok terug.

»Ik laat mij hangen, als de boschman niet de grootste »mem» is, die ik ooit van mijn leven onder de boschmenschen heb gevonden!» riep nu Ned gebelgd; »dat heeft me daar zulk een beest als eene tijgerkat en tast niet toe — ik geloof dat hij het niet van zijn gemoed kan krijgen — hij houdt het voor moord.»

»Ha, ha, ha,» lachte echter Bill; — »pak hem, *catty*, pak hem — krijg hem eens daar achter aan zijn staart en kijk dan eens, of zijn eergevoel of zijne goedhartigheid daar zit — pak hem!»

»Hu — pih!» juichte de menigte, en de honden daar buiten blaften en huilden, en een paar der wilde gasten, knapen, die in alle mogelijke ondeugden aan de indiaansche grenzen hadden rondgezworven, hieven den oorlogskreet der Choctaw- en Creek-Indianen aan.

»Pak hem dan, rekel!» schreeuwde echter nu ook Ned, woedend om de lafhartigheid van zijnen kampvechter, en sloeg met zijne vuist naar den angstig tegen de traliën gedrukten aap, zoodat deze verschrikt losliet en achteruit sprong, maar daardoor ook regt op de blazend terugdeinzende tijgerkat te land kwam en zich in het volgende oogenblik in hare klaauwen bevond.

»Hurrah — hip hip hip, hurrah! — Pak hem, *catty* — laat hem het hem nu eens zien, Jimmy!» schreeuwden de mannen wild en juichend door elkander, en de aap, in doodsangst misschien, en bovendien thans getergd en tot het uiterste gebragt, pakte de tijgerkat en beet haar in het linker oog, zoodat zij huilende van de pijn losliet en naar den anderen hoek heensprong.

Het zoude onmogelijk zijn, het gejuich te beschrijven, dat nu losbrak; het zij echter, dat de kat door de pijn in woede was ontstoken, of dat het wilde gebrul der omstanders haar in die mate tot vertwijfeling had gebragt, zoodra zich de aap van haar afwendde, om instinctmatig de vrijheid te zoeken, dook zij tot eenen sprong op den grond neer, en daar zat zij — terwijl Ned nog schreeuwde: »Pas op, Jimmy, pas op — eerlijk spel!» — hem achter op den nek en omvatte hem terstond met hare klaauwen. De chimpansé overigens, een der sterkste apen zijner soort, scheen geenszins geneigd, goedwillig ten onder te gaan, want, nog onder den sprong der kat, wendde hij zich half naar deze om en bejegende de beten met niet veel zwakkere tanden. Het gelukte echter de tijgerkat, hare tegenpartij bij de keel te vatten, en daar hing zij, de aap mogt er tegen doen wat hij wilde. Beiden vielen nu op den grond, en de chimpansé lag boven op den vijand, en knaagde met grimmige woede aan diens hoofdhuid en oor; maar de kat zat vast en, zoodra de kracht van den armen boschman afnam, deed zij eenen nieuwen greep, en wel zoo on-

Vendutie

op Dingsdag 29 Junij 1858,

voor het woonhuis van den WelEdel. Geb. Heer JHR. RIDDER A. L. N. DE STUERS, op Parapattan (Menting) door

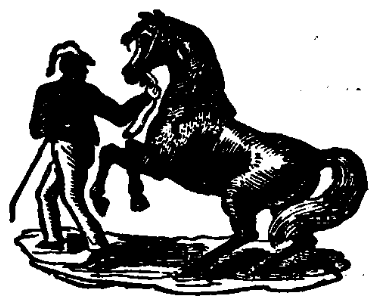
CASSALETTE & CO.,

van uitmuntende Wagenpaarden, Rijpaard, Wagens, 1 Kinderwagen, Tuigen, Zadels, 1 Kar etc., verder van eenen netten inboedel slechts weinig gebruikt, echte Engelsche Kroon-, Hang- en Tafellampen, Zilver- en Pleetwerk, Kristal- en Glaswerk, Porcelein- en Aardewerk, Keukengereedschappen enz. en een voor dit klimaat vervaardigde

PIANINO,

een Engelsch Billardtje, Bisquit Beeldjes en eene groep van Thorwaldsen enz. enz.

Alles Zondag te voren 27 Junij te bezigtigen. (1816)

Vendutie

op Dingsdag 29 Junij 1858,

à 2 pCt. Vendusalaris

op het plein der Javasche Bank

door

VAN SLOOTEN MORGAN & CO.,

van **200** fraaije,

SUMBAWA PAARDEN,

waaronder verscheidene spannen Wagenpaarden en Rijpaarden, pas aangebragt van **Sumbawa** per **FUTUS SEROER**, hebbende dit schip slechts **6** dagen reis en van af heden op voornoemd plein te bezigtigen. (1841)

Vendutie

op Woensdag 30 Junij 1858,

in het Lokaal der Japansche Toko

door Gebr. ROSELJE & Co.,

van

PAIJONGS, BEZEMS, PANNETJES EN SOIJA,

reeds voorloopig geannonceerd in de particuliere bladen van 9 en 12 dezer.

(1805)

HOUT-VENDUTIE

op Woensdag den 30 Junij 1858,

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYGE & Co.

à 2 pCt. Vendu-Salaris,

van groote

JATTIEHOUTEN BALKEN.

(1833)

VENDUTIE

Op Donderdag, den 1sten Julij 1858,

Voor het woonhuis van wijlen den WelEd. Gestr. Heer *de Lassasie*, op Goenoeng Saharie,

door

VAN SLOOTEN MORGAN & CO.,

van diverse **Meubelen**, bestaande uit; **Hang- Tafel-** en **Muurlampen, Spiegels** en **Schilderijen, Stoelen, Canape's, Kasten, Ledikanten, Tafels, Glas- en Aardewerk.**

voorts:

Rijtuigen en Paarden, etc. (1840)

HOUT-VENDUTIE

Op Donderdag den 1sten Julij

op het Plein tegenover het IJshuis,

door

CASSALETTE & CO.,

van Zware

DJATTIEHOUTEN BALKEN,

Chinesche **DOODKISTPLANKEN, DOLKEN, KROMHOUTEN** en **PLANKEN.**

(1834)

VENDUTIE

op Vrijdag, den 2den Julij 1858,

voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & Co.

à 4 pCt. Vendu-Salaris,

van diverse Kramerijen, Glaswerk, Karpetten, Alcatieven, Lijnwaden, **als:** Imitatie Batik en gedrukte Kain Pandjangs, Sarongs, Hoofddoeken en Slendangs, Jaconets, Laken, Oogjes goed, fijne Madapollams van 76 el, etc.

voorts tot sluiting van rekening:

100 VAATJES BOTER,

een klein partijtje Franschen **Wijn-Azijn** op fust. No. 8200/8239. 40 kistjes puike **Champagne Wijn**, op ***heele*** en ***halve*** flesschen, een partij Electro-galv. **Penhouders.**

25 vaatjes Loodwit. (1842)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 2den Julij 1858,

Voor het Commiesiehuis van

GEBR. ROSELJE & CO.,

zal nog worden verkocht:

Voor rekening van belanghebbenden,

GM V N⁰. 1/4 4 Balen à 250 stuks Jutte Koffijzakken.

GM N⁰. 1/8 8 Balen à 250 stuks do. do.

Min of meer beschadigd aangebragt met het Nederl. schip **Elisabeth Anthonia**, Gezagv. ***J. Jansen.***

(1846)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 2den Julij 1858,

zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:

voor rekening van belanhebbenden,

DC TM N⁰. 51/54 4 kisten à 50 ps. beschadigd 1/4 Calicots.

(1843) GEBR. ROSELJE EN Co.

Vendutie

op Vrijdag 2 Julij 1858,

wegens vertrek, voor het woonhuis van de[n] Ritmeester BENTINCK in het Kavalerie Kampement te Rijswijk, door

van Slooten Morgan & Co.

van een zoo goed als nieuwen inboedel, 1 goedge[...] schimmel **Sandelwood** Rijpaard, hoog 4 voet [...] 1 dito bruin **Macasser**, groot 4 voet en 2 [...] Bendiepaarden, een zoo goed als nieuwe **Be[ndie]** **Engelsche** veeren en Oliebussen, Tuigen Zadels [...]

(18[...])

Fraaije

HEEREN MODE-ARTIKEL[EN]

als: **Hemden, Cols, Boorden, Handsche[n], Sokken, Borstrokken, onderpantalons, [...]tels, Botines,** eene groote keuze van **Hoed[en],** **Petten,** zijn direct van Parijs ontvangen, bij

1802 S. D. BRAND[...]

CARL KETTNERS,

ACCORDEONS, ORGELINES en PIAN[O] CONCERTANTES,

met daarbij behoorende **Methodes** en **Muzi[ek]** zelf-onderrigt.

Te bekomen bij

(1832 VAN HAREN NOMAN EN KO[...]

Verkrijgbaar:

ROODE SNOEREN VOOR FOURAGÈ[RES] die nimmer verkleuren.

SABEL-DRAGONS en FOURAGÈRES alle rangen.

GOUDEN DEGEN DRAGONS en ST[...] KWASTEN voor Heeren van de Water[staat].

BORDUURSELS en ander ORNEMENTW[ERK] voor Heeren Zee-Officieren.

Voortdurend alle soorten van

KWASTEN, KOORDEN EN FRAN[JES].

Tevens recommandeert de Ondergeteekende zi[ch] het veranderen van rang van **Épauletten en [Fou]ragères,** alsook het schoonmaken derzelve, **Bord[uur]sels, Galonnés, Chacots, etc.**

(1814) L. KUYK. — ***Passementwer[ker]***

Bazaar Senin te Batavi[a].

WAGENVERHUURDER[IJ]

gelegen te PETODJO, weg naar Tanah-Aban[g].

De Ondergeteekende berigt het geëerde publie[k] [te] Batavia, dat hij abonnementen aanneemt en be[veelt] zich daarvoor aan.

(1776) P. T. VERPLOEGH CHAS[...]

RESTAURATIE.

Van des morgens 6 uur verkrijgbaar: BOUIL[LON], KOFFIJ en THEE, en blijft geopend tot des avo[nds] uur, uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

F. TENTEE, *Joukes.*

(1812)

RESTAURATIE.

Woensdag, 30 Junij,

Erwten Soep.

(1813) F. TENTEE, geb. *Jou[kes]*

---

verwachts, dat zij de geheele keel van den aan zijn noodlot overgelaten chimpansé tusschen de naaldscherpe tanden kreeg.

»Genoeg — genoeg!» schreeuwde Ned nu, voor zijnen kampvechter beducht: — »genoeg beest! — dat is valsch gevochten — weg daar, laat los!» En hij stiet met den stok de tijgerkat in de zijde. Deze echter hield vast in bloeddorstige woede — de armen van den aap zonken neder en, toen de tijgerkat eindelijk, van alle zijden aangevallen en gestooten, los moest laten, liet zij haren tegenstander dood, met afgebeten hals op het slagveld achter.

De verwarring, die nu ontstond, was werkelijk fabelachtig; de eenen juichten en de anderen schreeuwden, weder anderen raasden en tierden. Een paar werd om de whiskey uitgezonden, om het bij de weddingschap verlorene op staanden voet uit te drinken; anderen sprongen en dansten door de kleine ruimte rond en stelden zich volkomen aan of zij dol waren. Ned was daarbij het luidruchtigste van allen en, eerst toen hij werkelijk allen overbruld en voor een oogenblik tot zwijgen gebragt had, schreeuwde hij, dat hij regt verlangde voor den boschman, die door dat beest van eene kat verraderlijk overvallen en vermoord was, en dat zij geregt moesten houden over de tijgerkat, welke hij mits dezen aanklaagde van moord met voorbedachten rade. Een luide juichkreet was het antwoord, en in het eerst liet zich weder niets dan een verward geschreeuw hooren: »Kiest eene jury — eenen regter — moord — hangen,» enz. enz., tot dat er eenig licht in den bajert kwam, Bob op het ledige hok van de tijgerkat sprong en de vergadering opeischte, om eene jury te kiezen en de zitting te openen.

In een oogenblik hadden zich twaalf mannen afgezonderd, van welke echter eenige ook weder door Bill, die zich tot verdediger van de tijgerkat had opgeworpen, onder het gejuich der toeschouwers werden uitgeschoten. Eindelijk was het getal vol, en Ned wilde juist met zijne klagt voortreden, toen er buiten weder geraas ontstond en de Franschman, die van den ontvangen slag bekomen was, met een mes in de hand en nu schuimbekkend van woede, zijne tent wilde binnendringen. Die het digtst bij hem waren lieten hem dan ook door; toen hij echter verder doordrong, hielden hem eenigen de beenen voor, zoo dat hij viel en zich in het volgende oogenblik, ontwapend en gebonden, hulpeloos in de magt zijner kwellers bevond. Te vergeefs was daarbij de tusschenkomst der meer bedaarden, die meenden, dat de baldadigheid nu ver genoeg gegaan was; de nu aankomende whisky verdoofde elk verstandig woord en: »Stilte voor de regtbank — er uit de rustverstoorders!» benevens het naäpen *»O yes! O yes!»* des sheriffs overwon elke bedaarde tusschenkomst. De Franschman werd uit den kring gesleept en daar door zijn eigen volk in ontvangst genomen en tegengehouden, [...] hem niet nog wat ergers geschiedde, en de wa[...]nigste geregtszitting, die wel ooit onder den wijde[n he]mel is gehouden, nam eenen aanvang.

De tijgerkat werd van moord aangeklaagd en, [on]tegenstaande haar verdediger er alles tegen inbrag[t wat] gedaan was, om den aanval aan te hitsen, na een[e zit]ting van naauwelijks tien minuten, veroordeeld, om [aan] den strop te worden opgehangen, tot zij dood — [...] — dood was; en de eenigste zwarigheid scheen [...] slechts, hoe het gevelde vonnis te voltrekken. He[t was] intusschen avond geworden, en er werd droog ri[js] bijeen gesleept, om de plek te verlichten, op welk[e] echter helaas geen boom bevond, om de regtspleg[ing op] de plaats des moords zelve te bewerkstelligen. [...] hoefden zij echter daarvoor niet te gaan; naauw[elijks] twintig schreden van daar stond eene digte groep [...]lijke eiken, naar welke men dan ook zonder ver[...] omslag het hok, met het daarin nu wild heen en [...] vliegende dier, sleepte. Eene grootere zwarigheid [...] was, den strik om den hals des diers vast te [...] en dit dan uit het hok te krijgen; en toen ook [...] eerste, met behulp van eene kleine hooivork, ein[...] gelukte, bleven toch alle pogingen, om het touw [...] de deur te krijgen en de kat er dan uit te jag[en] vergeefsch, tot Bob eindelijk, door de voorzigtig een [...] geopend klep, het touw greep, en dit nu, buiten[...]

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

LUNDI, 28 Juin 1858.

Relâche.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN.

HET PRAAUWVEER,

Ondergeteekenden, is van af 1 Julij aan... de gevestigd, ten hunne kantore, in de nabijheid van het Entrepôt,
... men praauwen zal kunnen huren, volgens tarief ... Tjunia Praauwveer, zijnde **ƒ 2,— koper per** ...g. Terwijl overigens hetzelfde Reglement zal ... worden, dat onlangs door het nieuwe **Batavia-Praauwveer**, is publiek gemaakt.

LEVERT EN Co.

LOTEN

IN DE

...marangsche Geld-Loterij

groot ƒ 100,000,

...ijgbaar ten Kantore van den Notaris MIJNSSEN.
...9)

MAÇONIEKE TABLIERS

... te bekomen, bij
S. D. BRANDON.

Verkrijgbaar:

...ELOKER bij **1000ᵈᵉ ponden.**
...KWIT » » »
...DWIT bij **1000ᵈᵉ ponden.**
...ookte en ongekookte LIJNOLIE bij **1000ᵈᵉ kannen.**
...WEEDSCHE TEER bij **100 vaten.**
...OLTEER » **100ᵈᵉ** »
...ASRUITEN bij **kisten.**
...INKNAGELS en SPIJKERS.
...RWKWASTEN in **soorten** en bij **dozijnen**, en in mindere **quantiteiten.**

bij
JACOMETTI & Co.

...Nieuw Ontvangen:

...**rkool, Spek,** groene en geele **Erwten**, ge... en ongebeukte **Stokvisch**, in 't groot en klein.

W. KUIJPERS.
...007) *Passar Senin.*

GILLES GREVINK,

...abrikant van Zilverwerk te *Amsterdam*.

... den Ondergeteekende zijn uit bovengenoemde FABRIEK ontvangen eenige fraaije

ZILVER- EN KRISTALWERKEN:

...**Inktkokers**, Twee rijk gedreven **Bekers** van ...en verguld, in foudraal; **Theepot en Melkkan;** Cristallen **Suikermand** met zilveren hengsel; ...e Cristallen en een gegraveerd zilveren **Suiker-...dje;** een **Wijn-Glas** met gedreven voet; Visch-... Saladedieners, Tafelschellen, **Presenteer-Trom-...ltjes, Vruchtenmes** en een Rijk gedreven **Si-...enstel** met een middenkolom voor voorloop, met ...*tuk en stolp.*

Bestellingen voor deze fabriek worden mede aange-...en.

...49) H. M. VAN DORP.

Vor. THONNÉRIEUX.

En face les MM. OUDART,
Ventes et réparations de MONTRES, PENDULES, BIJOUX, BOITES à MUSIQUE;
Verres de montres, Lunettes et fournitures d'Horlogerie.
***Dorure au procédé* RUOLZ.**

(1811)

J. RENAUD,

Mr. HORLOGER.

Verhuisd tegen over de brug der ***Princelaan.***
Verkoopt, *Engelsche* gouden **Horlogien** (Patent-lever) repareert alle soorten van **Horlogien, Chronometers** en **Pendules,** slijpt **Scheermessen** en staat er voor in.
Bewerkt allerlei haarwerk, enz. (1835)

HET KANTOOR

van den ***Advocaat en Procureur***

Mr. C. G. DE BEUS.

is verplaatst naar de binnen Nieuwpoortstraat bij den Notaris **D. Bodde.** (1801)

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 Julij.

(1845)

Dr. van DAVELAAR,

woont ten huize van den heer **H. M. Van Dorp, Rijswijk** hoek **Secretarie-laan.** (1828)

In eene **Toko-affaire** wordt gevraagd ***een jong mensch,*** de geschiktheid bezittende tot de aldaar te verrigten bezigheden. Salaris naar bekwaamheid.
Adres Lt. Z bij

(1786) LANGE EN Co.

WORDT GEVRAAGD:

Overname van of aandeel in eene landelijke onderneming, dan wel eenig landgoed in huur.
Adres Letter **F** bij den Boekhandelaar
(1821) H. M. VAN DORP.

WORDT GEVRAAGD:

Eene goede
MELKGEVENDE HOLLANDSCHE KOE.
Adres bij
(1797) H. M. VAN DORP.

TE KOOP

Een Hollandsche

COUPÉ.

Adres
(1822) H. M. VAN DORP.

WEGENS VERTREK: TE KOOP

Een Winstgevende zaak voor **ƒ 4000**, die plus minus **ƒ 4 à 500** 's maands zuivere winst opbrengt om dadelijk of op eenen overeengekomen tijd te aanvaarden en voor verdere uitbreiding vatbaar is.

(1806) Adres *Bureau Java-Bode.*

TE KOOP **wegens vertrek:** **twee Huizen,** een op ***Noordwijk*** en het andere op ***Bazaar Senin,***
Adres bij
(1817) BERTRAND. — *Bazaar Senin.*

TE KOOP of TE HUUR

Drie huizen in de Beerendrechtslaan en eene Steenbakkerij gelegen op Petodjo.
Adres (1781)
DESCHAUX.
gang Chaulan.

TE HUUR

Een groot en zeer aangenaam gelegen **HUIS** te Cramat, met een fraaijen tuin aan den kant der rivier gelegen. Dadelijk te aanvaarden.
Te bevragen bij den uitgever dezes.
(1796)

TE HUUR

Gemeubileerde appartementen **met tafel.**
DESCHAUX.
(1777) *Gang Chaulan.*

TE HUUR

Een HUIS op Kramat, thans bewoond den heer *H. C. Staringh.*
Te bevragen bij
(1844) LANGE & Co.

Onze algemeene volmagt, aan den heer *Jacob Bijleveld* verleend, heeft met primo Junij opgehouden.

VAN DEN BROEK EN VEECKENS.

SAMARANG, 21 *Junij* 1858. (1836)

De ondergeteekende waarschuwt een ieder, om aan niemand op zijnen naam **Crediet** te verleenen, zullende alleen die **pretentiën** worden erkend waarvoor door hem eigenhandig geschrevene en geteekende bewijzen zijn afgegeven.

J. N. GROENEWALD.

BUITENZORG, 23 *Junij* 1858. (1825)

LOGE

DE STER IN HET OOSTEN.

Aan de orde leden wordt bekend gemaakt, dat het **Feest van St. Jan** en de inwijdingsplegtigheid van het nieuwe Loge gebouw zal gevierd worden op Zaturdag den 26sten dezer, des avonds ten half zeven ure, in het lokaal te Weltevreden; en worden alle daartoe geregtigden uitgenoodigd, dit Feest met hunne tegenwoordigheid te willen vereeren.

Namens de Loge voornoemd:
De 1ste Secretaris,
KELLER.

BATAVIA, 16 *Junij* 1858. (1782)

LOGE

DE STER IN HET OOSTEN

Ter voorkoming van misverstand wordt bekend gemaakt, dat de Vereeniging op **Zondag den 27 dezer,** alleen bestemd is voor **leden der Loge** en visiteuren van vreemde plaatsen met hunne familien.

Namens de Loge voornoemd,
De 1 Secretaris
KELLER.

BATAVIA, 23 *Junij* 1858. (1795)

...hoog gegeven hok, aan eenen tak eens eiks vastmaakte. ...en lieten zij het hok los, en het dier, aan den hals wel... door de opening gerukt, hield nog een oogenblik het ...sche, tamelijk zware hok met zijne klaauwen vast. ...was echter te zwaar, het moest dit eindelijk los la...en hing nu, zich wild ronddraaijend, een korten tijd, ...het hurrah gebrul van den ruwen hoop, onder den ...tot het het touw met zijne klaauwen pakte en zich ...ar boven werkte. Reeds wilden eenigen eenen stok ...en, om het weder naar beneden te stooten; maar het ...dood toe beangstigde dier, in woede en vertwijfeling ...den strop trekkende, begon zich zelf te worgen en ...te, zich de keel toerijgende, ten laatste verstikt en ...van den tak af, waaraan het bleef hangen en ...der tegenstand heen en weder slingerde.

Met wilde vreugdekreten begroette de menigte de ruwe ... en trok toen juichend terug, om tot laat in den ...t het drinkgelag voort te zetten.

Steward had zich terstond van het begin af den ...nschman aangetrokken en zijn best gedaan, om de ...ende dronkaards tot rede te brengen, maar te ver...s. Hij was het ook, die den Franschman ten laatste ...terughield van zich in den hoop te storten en ne...te stooten wat hem in den weg kwam. Met geweld ...sich niets tegen de overmagt uitrigten, en zij zou...en hem zelven bovendien nog eenen kogel door den ...p hebben gejaagd.

Het kostte overigens moeite, den vergramden en mishandelden man tot een bedaard overleg te brengen, en eerst de volle zekerheid van tegen den grooten hoop niet het minste te kunnen uitrigten, dwong hem, zijns ondanks, nog laat in den avond den regter, dien hij eerst ongeveer ten elf ure te huis vond, op te zoeken en zijne klagt in te leveren.

De regter, een zeer bezadigd, verstandig man, hoorde hem opmerkzaam aan en liet zich met hulp van Steward het gansche beloop der zaak tot in de kleinste bijzonderheden verhalen. Toen nam hij den Franschman onder vier oogen en verklaarde hem, dat hij door het geregtshof zelf wel in allen gevalle een vonnis ter zijnen gunste (want de zaak was te waanzinnig, om er slechts een oogenblik aan te twijfelen), doch nooit eene genoegzame schadevergoeding van de personen zelve bekomen kon, die allen juist maar hunne paarden en buksen en op lang na niet eens zoo veel eigendom bezaten, als hun de wet in de westelijke staten toewees, eer hun boedel mogt worden aangeslagen. Desniettemin zeide hij hem zijne hulp toe en raadde hem slechts, zich op den volgenden dag volkomen rustig te gedragen, den dooden aap echter op eene wollen deken, gelijk een dood mensch, af te leggen en het overige af te wachten.

Op den volgenden morgen — de zon verrees juist eerst van haar bed en gluurde naar de zacht ruischende toppen der boomen omhoog, lag Ned nog in diepen slaap, in zijn wollen deken gerold, toen een jonge man, een advocaat uit Little Rock, tot hem trad, hem schudde en zich toen rustig naast hem nederzette, om zijn ontwaken af te wachten. Ned rigtte zich op zijn elleboog op en keek verwonderd om zich heen; — de herinnering van den vorigen avond lag hem nog loodzwaar op de leden, en hij vermogt niet dezelve, zoo terstond bij de eerste poging, van zich af te schudden.

»Wel Ned,» zeide de vreemde bezoeker eindelijk, nadat hij den ontwaakte naar zijne meening tijd genoeg had gegeven, om wakker te worden; »gij zijt van morgen nog nuchter, niet waar?»

»Nuchter?» herhaalde Ned, zich verbaasd de oogen wrijvende. »Wie drommel zijt gij dan, en wat zoekt gij hier?»

»Ik ben een goed vriend, Ned,» zeide de vreemde met onbeschrijfelijke koelbloedigheid, »en zou u gaarne eene dienst bewijzen.»

»Dienst bewijzen?» bromde de jonge achterboschman, een paar verbaasde oogen opslaande; »wie drommel heeft u hier ontboden? — Zijt gij ook bij geval een advocaat?»

»Ja, Ned!» antwoordde de vreemdeling, zich met groote bedaardheid een spaan van den stoel afsnijdende, waarop hij zat, om deze tot kleine stukjes te versnipperen.

(Het slot volgt.)

Boekhandel VAN HAREN, NOMAN EN KOLFF.

ONS VADERLAND

EN ZIJNE BEWONERS.

BESCHRIJVING VAN DE STEDEN, DORPEN EN VERDERE MERKWAARDIGE PLAATSEN

in Nederland,

DOOR

A. J. van der Aa.

Met twee en veertig losse Platen en vele Afbeeldingen tusschen den text.

GEBONDEN IN HEEL LEDEREN PRACHTBAND,

Prijs *f* 16.—.

Wie prijs stelt op eene vriendelijk blijvende herinnering aan het Vaderland; wie op een onderhoudende, duidelijke en volledige wijze verlangt kennis te maken met de Aardrijks- en Geschiedkundige gesteldheid van Nederland, zij dit pittoreske fraai geschreven **Prachtwerk** aanbevolen, dat iedere provincie schier iedere plaats geïllustreerd voor de verbeelding roept.

(1792) Te Batavia en Samarang bij VAN HAREN, NOMAN & KOLFF.

Bij akte dd. 19 Junij 1858 No. 108, voor mij verleden is eene vennootschap aangegaan tusschen de Heeren **Marcus Blok** en **August Adolph Ruzette,** kooplieden wonende te Cheribon, tot het drijven van koophandel, maar hoofdzakelijk in Commissie, onder firma **Blok & Ruzette,** waarvan beide de teekening hebben voor handelszaken.

Zij vangt aan 1 Julij 1858 en eindigt zes maanden na opzegging en met den dood van een der vennooten.

BATAVIA. J. R. KLEIJN.
(1794) *Notaris.*

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn het beste middel dat er bestaat ter genezing van *huidziekten.* De jongste zoon van K.... N........, te *Broek* in *Waterland,* was lijdende aan eene hevige huidziekte, welke dit kind zeer ellendig maakte. Daar de moeder reeds alle middelen had ter hand genomen om hem te doen genezen en dit zonder gevolg bleef, was zij ontroostbaar deswegen, en klaagde haren nood aan eene vriendin; deze ried haar aan de zalf en pillen van Holloway te gebruiken. De moeder besloot daartoe en tot hare onuitsprekelijke vreugde was het kind in zes weken tijds volmaakt hersteld.

Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 5.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 5.— *f* 5.—.

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworejdo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Souracarta » W. Veldman.
» Salatiga » J. Vallette.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok.
» Samarang » H. L. de Lyon, V. H. Noman. Kolff & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (1779)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het tweede halfjaar 1858 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, op dat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het tweede halfjaar:
voor Batavia. . . . . *f* 12.50,
» Java. . . . . » 15.—.
» de Buitenbezittingen. . . . . » 17.50.
» Nederland. . . . . » 22.50.

Brieven *franco* aan

den Administrateur,
(1818) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij *V. H. Noman, Kolff en Co.* en *G. C. T. van Dorp* te Samarang en *E. Fuhri en Co.* te Soerabaija.

BOEKHANDEL VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

NIEUWE BELANGRIJKE WERKEN:

Monselet. Vrijmetselarij der Vrouwen, 2 dln. *f* 7,—
Mw. van Calcar. De Dertiende, 3 dln. . . » 12,—
Bungener. Eene preek onder Lodewijk XIV. » 3,—
Idem. Drie Preken onder Lodewijk XV. 3 dln. . . . . » 12,—
Idem. Twee advondstonden Hotel Rambouillet. . . . . » 7,—
Idem. Voltaire en zijn tijd. 2 dln. . » 6,—
Idem. Het Christendom in de drie eerste eeuwen. . . . . » 4,—
Bidar. Gezondheidsleer voor bedroefden. . » 2,—
Pruijs v. d. Hoeven. Levens-studien. . . » 4,—
Zschokke. Leven, Denken en Werken. . » 3,50
Idem. Groote Kleinigheden . . . . » 3.50
Idem. Wezen en Schijn . . . . . » 3,50
Idem. Oud en Nieuw . . . . . . » 3,50
Idem. Alamontade . . . . » 3,—
Spandaw. Gedichten. 2 dln. . . . . . » 10,—
Segur. Napoleon en het groote Leger . . » 7,—
Schoedler's Boek der Natuur . . . . » 12,—
Eschricht. Het leven en zijne natuurlijke verschijnselen, 2 dln. . . . . » 10.—
Ule. De wereld in den strijd harer wording. » 12,—
Charante. Prentbijbel voor Kinderen . . » 16.—
Oudshoff. Italiaansch Boekhouden . . . » 12,—
Clavel. Geschiedenis der Godsdiensten, 2 dln. » 16,—

Groote verscheidenheid Hollandsche en Fransche **Roman-Lectuur voor Leesgezelschappen.**

(1831)

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij
(1848) VAN HAREN NOMAN EN KOLFF.

236e Nederlandsch

STAATS-LOTERIJ.

De trekking geschiedt in *Augustus* aanstaande.

Bestellingen worden aangenomen:

HEEL LOT... *f* 100,—.
HALF LOT... 50,—.
VIJFDE LOT 20,—.

Te *Batavia* en *Samarang,* bij
(1815) VAN HAREN NOMAN en KOLFF.

STOOMGELEGENHEID.

24 uren na aankomst der verwacht wordende landmail naar **SAMARANG, SOERABAIJA, MAKASSAR, TIMOR** en de **MOLUKKOS.**

en

Omstreeks den 8 Julij naar **PONTIANAK** en **SINGKAWANG.**

Nadere informatien bij
W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 26 Junij 1858. (1847)

PASSAGE NAAR NEDERLAND,

wordt aangeboden met het extra snelzeilend en tot den overvoer van familien bijzonder fraai ingerigt,

NEDERLANDSCH BARKSCHIP

FOP SMIT,

kapitein **L. HOEFMAN,**

om in het begin der volgende maand direct van hier te vertrekken.

Nadere informatien zijn te bekomen bij
de Agenten,
(1838) B. KOPERSMIT en Co.

Passage naar Nederland,

wordt aangeboden per het voor passagiers bijzonder goed ingerigt en uitgerust Nederlandsch schip, **ELIZE HENRIETTE,** kapt. **P. J. Deterding.**

Het schip zal in het begin van Julij van hier de terugreis kunnen aanvaarden.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij
de Agenten,
(1823) PAINE STRICKER EN Co.
26 *Junij* 1858.

Voor Passage naar Samarang

Wordt aangeboden met het

Nederlandsch Schip

STAD UTRECHT,

kapitein **F. P. J. JASKI,**

om spoedig derwaarts te vertrekken.

Adres bij
de Agenten,
(1798) SCHIMMELPENNINCK en CO.

NAAR JAPAN.

Wordt scheepsruimte aangeboden p[...]
Nederlandsch Schip

CADSANDRIA

kapt. GERLACH,

zijnde het vertrek bepaald op 10 Julij e. k.

(1778) DüMMLER en CO.

BATAVIA.

In den morgen van den 23sten Junij, is Zijne [...]lentie de Gouverneur-Generaal, met gevolg, va[n ...] naar *Buitenzorg* vertrokken, na den dag te [...] vergadering van den raad van Indië in persoon te [...]ben voorgezeten.

— Ter wederspreking van alhier loopende ger[...] nemen wij het navolgende uit de Amsterdamsch[e Cou]rant van 2 en 3 Mei over:

»Met zekerheid kan ik u berigten, dat wat m[...]weerd heeft over het eerlang terugroepen van [...] genwoordigen gouverneur-generaal van Nederl[andsch] Indië, zoowel als alles, wat daarmede in verband [...] of er het gevolg van zou zijn, zonder eenigen [...] kan beschouwd worden."

— De inlander *Djan,* bediende bij den Heer W.. [...] op Molenvliet alhier woonachtig, wenschte met de i[nland]sche vrouw *Adjim,* bij de echtgenoote van geno[emden] heer dienende, in het huwelijk te treden. De w[...] van *Adjim* scheen echter niet zeer groot te zij[n ...] het huwelijk door haar bestendig op de lange ba[an ...]schoven werd en zich hun omgang tot een o[n...] verkeer bleef bepalen. Onlangs aan hoofdpijn l[ijdende] werd *Adjim* door *Djan* bezocht, die haar een klein f[leschje ...] dat met eenig haar onbekend vocht gevuld was, t[...] en haar verzocht dit op te drinken. *Adjim* w[...] dit en *Djan* vertrok, doch kwam spoedig terug [...] slaapkamer binnen; hij eischte op toornige w[...] kleederen en wierp gelijktijdig den inhoud van [...] fleschje over het lijf van *Adjim,* wier kleederen d[...] verbrandden.

Djan, gevat zijnde, bekende, dat het fleschje [...] water bevatte en hij dit op *Adjim* had uitgestort, om[dat] hij op haar vertoornd was, dewijl zij zich niet m[et hem] in den echt wilde laten verbinden.

— Men meldt ons van *Meester Cornelis:*

Den 23sten dezer, omstreeks 1 ure in den n[...]dag, begaf zich de inlandsche vrouw *Boeang,* [...] kampong *Tjipinang,* nabij *Meester Cornelis* woona[chtig] naar de niet verre van hare woning verwijderde [...] om eenige kleedingstukken te wasschen en liet [...] eenig kind van ongeveer tien maanden, op een [...] voor hare woning, achter. Haar man, *Sawang* ge[...]hield zich op eenigen afstand in zijnen tuin met [...] plukken onledig, zoodat niemand zich in de nab[ijheid] van het kind bevond. Toen *Boeang* terugkeerde [...] zij, tot hare groote ontsteltenis, het kind niet [...] ter plaatse, waar zij het had nedergezet en, toe[n op] haar geschreeuw haar man was toegesneld, zochte[n zij] overal en vonden ten laatste hun kind, in een o[...]tig voeten afstands van hunne woning verwijde[rden] vischvijver, verdronken.

De aangewende pogingen, om het kindje in het [leven] terug te roepen waren vergeefsch en de man verk[eert in] het vaste denkbeeld, dat zijn onlangs overleden g[root]vader, in de gedaante van een kaaiman, het ki[nd is] komen halen, en zulks om reden deze, bij zijn l[even] tot hem en zijne vrouw gezegd heeft: »Wanne[er gij] eenmaal kinderen hebt en ze niet goed oppast, z[al ik] ze na mijnen dood komen halen".

— Men meldt ons van *Bekassi:*

Den 20sten dezer, omstreeks half 11 ure des [...] middags, ontstond er brand in het kampement te [...]*koenier,* alwaar jaarlijks de Artillerie-oefeningen [wor]den gehouden. De gebouwen, alle van bamboe en [...] deeltelijk van houten stijlen en met allang-allang [ge]dekt, zijn geheel in de asch gelegd, daar een felle w[...] wind alle pogingen tot blussching verijdelde. Alleen [...] het mogen gelukken, de officiers woningen te behou[den.]

Men schrijft de oorzaak van dezen brand toe aan [...] ongeluk, ontstaan bij het gereedmaken van het [...] dagmaal.

— De inlander *Sacran,* oud 19 jaren, in de kam[pong] *Pondok-Poetjoeng,* op het land *Tjakong* woonachtig, [heeft] zich dezer dagen, door ophanging aan een Nangkab[oom] van het leven beroofd. De reden van dezen zelfmo[ord] is onbekend.

— Men verzekert ons, dat de zending naar *Djambi* [met] het doel om eene nieuwe overeenkomst met den [Sul]tan van dat rijk te treffen, op nieuw vruchtelo[os is] afgeloopen. De Sultan moet hebben te kennen gege[ven] zich aan de voorwaarden van het bestaande tra[ctaat] te onderwerpen, doch eene nieuwe overeenkomst [...] onnoodig te houden en die ook niet te willen on[der]teekenen.

De commissie moet dierhalve, na een verblijf [van] veertien dagen, onverrigter zake, naar *Palembang* teruggekeerd.

Men zegt wijders, dat dien ten gevolge eene exp[editie] naar *Djambi* zal vertrekken.

— Uit de *Lampongs* wordt ons medegedeeld, d[at de] hoofd-opstandeling *Onang Kalysa* in de *Semang[...]* zich, ten gevolge der onderhandelingen met den [...]nemenden Resident, aan het Gouvernement heeft [on]derworpen. Men houdt zich thans onledig met [...] militaire vestiging aldaar tot stand te brengen.

— Van *Macasser* schrijft men ons, dd. 17 Junij: Z. M. stoomboot *Amsterdam,* die, op den 3den [...] van hier naar de expeditie op *Flores* vertrokken [was,] keerde heden middag hier ter reede terug. Wat de [re]sultaten van den togt betreft, kan op dit oog[enblik] nog niets medegedeeld worden.

Soerabaija, den 19 Junij. Een stoute diefstal bij [...] heeft dezer dagen, in de toko der heeren K. [...] plaats gehad en zijn de beide daders door de p[olitie] onmiddelijk achterhaald.

(*Soerb. Cour.*)

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 26 Junij 1858, No. 51.

NEDERLAND.

Door de algemeene synode der Hervormde kerk in Nederland is aan Z. M. den koning het volgend adres verzonden:

»De algemeene synode der Nederl. Herv. kerk neemt de vrijheid, namens de Herv. kerk van Nederland, welke zij vertegenwoordigt, en op uitdrukkelijk verzoek van een aantal harer achtbaarste leden, met name van zulken, die in de hoofdstad des rijks woonachtig zijn, zich eerbiedig tot uwen troon te wenden, voor de duizenden van natuurgenooten, die nu nog in de West-Indische bezittingen van onzen staat in slavernij zuchten.

Vele eeuwen achtereen heeft men in de Christelijke kerk berust in het bestaan van het kwaad der slavernij, dat die kerk, bij hare geboorte, in de burgerlijke maatschappij aanwezig vond. Doch in de laatste jaren is zij tot de levendige en heldere bewustheid gekomen, dat, nevens vele andere verkeerdheden, door het Christendom gewraakt, ook dit erfdeel des ouden tijds, zoo niet met de letter der Heilige schrift, dan toch met den geest des Christendoms in openlijken strijd is, en haar een schandmerk opdrukt, waarvan zij zich hoe eer hoe liever moet reinigen.

De beweging van het Christelijkgezinde Engeland van deze zaak uitgegaan, heeft eerst in andere landen, en ook in Nederland navolging gewekt. Bijzondere personen hebben gedurig in adressen aan de Staten-Generaal en Uwe Majesteit kreten tegen de slavernij doen hooren; eene maatschappij, tot hare afschaffing werkzaam, heeft zich gevormd; eene staats-commissie, door Uwe Majesteit zamengeroepen, heeft een belangrijk rapport daarover aangeboden.

Wij brengen U. M. onzen eerbiedigen dank voor de blijk van derzelver hooge belangstelling in deze gewigtige zaak.

Doch tevens nemen wij de vrijheid, bij U. M. aan te dringen, dat, hoe moeijelijk de taak ook zij, om eene zoo groote verandering tot stand te brengen, evenwel, die dag der bevrijding nu ook, zoo spoedig mogelijk, voor die ongelukkigen moge aanbreken. Wij nemen die vrijheid, daar de teederste belangen der menschheid en des Evangelies in dezen zijn betrokken. Immers het is zeker, dat de voortduring der slavernij een der voornaamste hinderpalen is, om het Evangelie der vrijheid, heiligheid en zaligheid door de negers te doen aannemen.

Wij mogen dus niet nalaten, bij de smeeking van zoo velen ook die der Hervormde kerk te voegen, dat U. M. de noodige stappen doe, welke in den weg eener wijze voorzigtigheid kunnen leiden tot wegneming van een kwaad, welks voortduring tot schande verstrekt van onze natie, wier bodem voor het nieuwere Europa de wieg en bakermat der burgerlijke en godsdienstige vrijheid is geweest, en dat U. M. het hoofd van een Huis, tot wiens overleveringen sedert eeuwen de handhaving der vrijheid behoort, het werk uwer doorluchtige voorouders voortzette, ook door de burgerlijke vrijheid, welke de Vader aller menschen mede voor de arme negers heeft bestemd, aan dezen in onze koloniën te schenken, ten einde hun ook eene nog betere kan worden geboden in Jezus Christus.

Ook daartoe behoede, sterke en zegene u God de Allerhoogste, in wiens naam onze bede tot u komt, en aan Wien wij u en uw Huis steeds dankbaar en vurig opdragen.»

— Gedurende het afgeloopen jaar, zijn van de landmagt en van het corps mariniers 90 manschappen gedeserteerd, waarvan, wier lot bij de corpsen, waartoe zij behooren, op 1 Januarij 1858 nog niets stelligs bekend was.

— Er zijn weder een 30tal schepelingen van handelsvaartuigen weggeloopen.

— Zoo als bekend is zal binnen kort, in *Musis Sacrum* te Arnhem, eene tentoonstelling gehouden worden der collectie voorwerpen van kunst en smaak van den heer Haak. Wij waren in de gelegenheid reeds een gedeelte te zien van die verzameling, welke de geheele ruimte zal zal vullen. Zonder overdrijving mogen wij zeggen, dat wij zagen ver overtrof, hetgeen men over de verzameling van den heer Haak vroeger had verhaald. Vooral om de oostersche prachtwerken, mag deze collectie met regt zeldzaam genoemd worden. Velen zullen, meent men, deze tentoonstelling willen bezoeken. Mogt de heer Haak besluiten ze vroeger dan den 4 Junij, en dus voor langer dan 14 dagen, te openen, het zou in het belang van der armen, voor wie het entreegeld door hem bestemd is.

— Men verneemt, dat het vuur in de veenen van Nieuw-Schoonebeek weder gevaarlijk wordt en tot in de nabijheid der huizen is doorgedrongen. De bewoners van Oud-Schoonebeek zijn ter hulp geroepen en men zegt, dat men wel in staat is het dorp te beschermen, maar niet om het vuur te blusschen. In de gemeente Emmen, en vooral in de Weerdingermarke, moet het vuur meer dan een voet dik door den grond werken en een groot gedeelte der groenlanden verwoesten.

BELGIË.

Bij koninklijk besluit van 27 April is de heer *Partoes*, minister van openbare werken ad interim, definitief met die portefeuille belast. Hiermede is het ministerie van 9 November voltallig gemaakt.

— De zittingen der beide kamers hebben voor het buitenland niets belangrijks opgeleverd.

— De centrale sectie, belast met het onderzoek van het budget van justitie, heeft aan het hoofd van dat departement eenige bedenkingen medegedeeld. Zij heeft zich gevraagd, welke de bedoelingen van het gouvernement waren, ten opzigte van het vraagstuk der openbare weldadigheid, met de bijvoeging, dat en de kamers en het land eene wettige regeling van dit belangrijk onderwerp verwachten.

— Men zegt, dat een lid van de kamer van afgevaardigden, de heer *Wanderpeper de Thuin*, zijn mandaat wil nederleggen, op grond van de besluiteloosheid en werkeloosheid, die de tegenwoordige regering kenmerkt.

ENGELAND.

In de zitting van den 23sten, heeft eene interpellatie van lord Grey aanleiding tot eene woordenwisseling over de telegrafische verbinding van Engeland met Noord-Amerika en met Indië gegeven. Een der leden vroeg of de regering daarvoor eenig monopolie of uitsluitend regt wilde verleenen, hetgeen hij zeer onraadzaam achtte, daar de telegrafie, hoe verbazende vorderingen zij ook in de laatste twaalf jaren gemaakt had, betrekkelijk gezegd kan worden nog in hare kindschheid te verkeeren, waarom het onverstandig zou zijn, zich aan een bepaald plan te binden en door omheining daarvan voor een aantal jaren alle andere te ontmoedigen. Hiermede stemden de ministers volmondig in; zij verklaarden, dat het gouvernement aan geene onderneming tot het aanleggen van telegraaflijnen in den Atlantischen Oceaan of in de Middellandsche Zee, eenig monopolie verleend had of verleenen zou. Verder is uit hunne mededeelingen gebleken, dat er bij het Engelsche gouvernement twee voorstellen, een van Oostenrijk en een ander van Piemont, om Egypte met het Europesche telegraaf-net te verbinden, aanhangig zijn; dat het hoopt deze beide plannen verwezenlijkt te zien; en dat het zeer onlangs een voorstel van een particulier persoon ontvangen heeft, om eene onderzeesche telegraaf-linie van Plymouth, over Gibraltar en Malta, tot Alexandrië aan te leggen. Het laatstgemelde plan werd door een van de leden dringend in de gunstige overweging van het gouvernement aanbevolen. Het was, zijns oordeels, van het uiterste belang, dat de telegrafische gemeenschap tusschen Engeland en zijne bezittingen niet in de magt was van eene of andere buitenlandsche mogendheid, waarmede men te eeniger tijd in oorlog zou kunnen komen.

— Den 29sten heeft lord *Malmesbury*, in antwoord op eene interpellatie van lord *Airlie*, te kennen gegeven, dat de Engelsche regering aan Sardinie hare goede diensten had aangeboden, ten einde het Napelsche gouvernement te bewegen van de regten, die het op de verbeurdverklaring der *Cagliari* meent te hebben, af te zien en, ingeval die regering daartoe niet mogt willen overgaan, de bemiddeling eener bevriende mogendheid in deze kwestie in te roepen. Andere mogendheden wenden tot gelijk doel pogingen aan. Lord *Derby* heeft buitendien verklaard, dat Frankrijk de door Engeland gevolgde handelwijze volledig goedgekeurde Lord *Clarendon* gaf als zijn gevoelen te kennen, dat de inbeslagneming der *Cagliari* onwettig geweest is en dat de twee Engelsche machinisten op eene schadevergoeding regt hebben, » niet slechts wegens de wreede, onregtvaardige en onwettige gevangenschap, die ze doorstonden, maar ook omdat de Napelsche regering het Engelsche gouvernement voortdurend door middel van valsche rapporten bedrogen heeft, met betrekking tot de bijzonderheden van de oorzaak, waarom de twee Britsche onderdanen gevangen gehouden werden en nopens de wijze, waarop de gevangenen zijn behandeld geworden.»

In dezelfde zitting is eene petitie ingekomen van Manchester. Die petitie, welke door graaf *Albemarle* werd ingediend, eischt dat de koning van Oude, als zoodanig, in zijn gezag zal worden hersteld. De graaf heeft gelijktijdig verklaard, dat bij den 10den Mei het voorstel zal doen, dat het huis plegtiglijk protestere tegen het stelsel van aanhechting van grondgebied, dat door alle tijden heen de ziel is geweest van Engelands staatkunde in Indië en elders.

— In de zitting van het Lagerhuis van den 22sten, heeft de heer *Roebuck* aan den attorney-generaal gevraagd, of de regering voornemens is, het tweede proces van Bernard, ter zake van zamenzwering, te vervolgen.

De attorney-generaal gaf eenige verklaringen ten opzigte van de gedragslijn der vorige regering, met betrekking tot Bernard. Daar de tegen hem ingebragte beschuldiging, ten gevolge van de afgelegde getuigenissen, volgens het gevoelen van den magistraatspersoon, voor wien de zaak in eersten aanleg is behandeld, veranderd was in eene beschuldiging van eene misdaad, waarop de doodstraf is bedreigd, achtte deze ambtenaar het zijn pligt, den beschuldigde te verwijzen naar de bevoegde jury; deze jury had een verdict van niet schuldig uitgesproken en, daar de beschuldiging van zamenzwering voor een groot gedeelte op dezelfde bewijzen berust, meende de regering, dat er geen reden bestond, om het proces ter zake van zamenzwering te vervolgen. Men kan het er dus voor houden, dat Bernard van alle regtsvervolging is ontheven.

— Op eene vraag van den heer *Milner Gibson*, betreffende de wet op de drukpers in Indië, antwoordde de heer *Baillie*, dat genoemde wet in Junij 1858 ophoudt van kracht te zijn, en dat, voor het geval de gouverneur-generaal van Indië de verlenging er van doelmatig mogt achten, hij dan voorzeker de regering in het moederland zoude raadplegen, welke alsdan de zaak in overweging zal nemen.

— Men verzekert, dat de prins van *Wallis* zijne begeerte heeft te kennen gegeven, om in de krijgsdienst te treden, en dat zijne keuze gevallen is op het regiment der Coldstream guards.

— Dezer dagen heeft te Manchester een banket plaats gehad, ter eere van sir *James Brooke*, rajah van Sarawak, die zich thans hier te lande bevindt en de publieke opinie tracht te winnen voor het doel, waarnaar hij reeds lang gestreefd heeft: Engelands beschermheerschap over het door hem bestuurde gebied, waarbij echter ook nog andere oogmerken in het spel komen. De door hem bij gelegenheid van dit banket gehouden redevoering, waaraan herhaaldelijk levendige bijvalsbetuigingen ten deel vielen, is in vele opzigten te merkwaardig, om daarvan te dezer plaatse niet de voornaamste punten op te geven. Hij begon met de aandacht te vestigen op den Oosterschen Archipel uit een staatkundig en commercieel oogpunt, en dat voor Engelands belangen aldaar veel te winnen valt, zonder gevaar en zonder groote kosten, indien het die belangen tijdig begrijpt; doch dat van den anderen kant die voordeelen verloren gaan, indien nog langer verwaarloozing en onverschilligheid de regering van handelen terughouden. Dit zou te meer te bejammeren zijn, *omdat hij zich vast overtuigd houdt, dat de natie, die den afstand van het schoone Java, als een gevolg van onkunde, thans betreurt, later ook zal inzien, wat het aan de Noordwestkust van Borneo zal verloren hebben, en alsdan, maar te vergeefs, vurigelijk de gelegenheid zou terug wenschen, waarvan eene verkeerde staatkunde geen partij heeft weten te trekken.* Laat het, dus zeide de redenaar onder anderen, ten deze niet zoo gaan. Vele eischen spreken hier gebiedend: die der staatkunde en des handels niet alleen, maar ook die der regtvaardigheid en menschelijkheid. De vraag is eenvoudig deze: zal Sarawak voortaan door Engeland ondersteund worden of aan zich zelfs overgelaten, zooals thans plaats heeft. Meer dan 15 jaren wacht ik deze vraag in bevredigenden zin beantwoord te zien; waarlijk eene beproeving harder dan ongelukken! Dat Sarawak niet langer in dien onzekeren toestand kan blijven is zeker; reeds al te lang is het door Engeland verlaten, niettegenstaande alle Engelschen, die er zich nedergezet hebben, nog immer hunne hoop op Engeland gevestigd hielden. Thans kan en mag het om niets anders te doen zijn dan om waarheid. Wij moeten weten of wij vreemdelingen voor Engeland zijn dan niet. Waarheid, niets dan de naakte waarheid, dit is het wat wij moeten weten.

Hierna kwam de redenaar neder op zijn eigen lotgevallen met betrekking tot Sarawak. Ik was 20 jaren jonger, en 40 jaren ligter van hart — dus sprak hij — toen ik Engeland verliet, om mij naar Borneo te begeven. Omstandigheden, die eer uit een roman dan uit het werkelijke leven schijnen geput te zijn, maakten mij tot beheerscher van Sarawak. Rondom mij zag ik roof, moord en regeringsloosheid; de zwakke werd verdrukt door den sterke. Veiligheid van eigendom of leven bestond er niet, eene regering was er niet, de handel was er vernietigd. Ik stelde alles in het werk, om er de orde eeniger mate te herstellen en aan de euveldaden een einde te maken, toen de admiraal sir *Henry Keppel*, die op dezen oogenblik hier in de zaal tegenwoordig is, mij uit gevoel van pligt de hulp verleende, welke ik zoo zeer noodig had. Uit dien hoofde is hij de weldoener van Sarawak geworden. Dit was de eerste acte van het drama. Sarawak nam, na verloop van eenigen tijd, in voorspoed toe. Sir *Thomas Cochrane* kwam aan het hoofd van een escader aan de kust, ten einde gehoorzaamheid in te boezemen. Het goede heeft eene toovermagt over het kwaad. Jaar op jaar werden de maritime expeditiën hervat, en zij werden in Engeland hoogelijk goedgekeurd. Engeland was in Sarawak geëerbiedigd en tevens gevreesd. Midderwijl was ik een openbaar ambtenaar geworden en hielp de beoogde maatregelen met alle kracht uitvoeren,—want kon ik denken, dat dit alles slechts kort zou duren, dat ik door dit alles misleid zou worden? Na verder vele betrekkingen met Engeland aangeknoopt te hebben, kwam ik hier zelf. De eerste minister dankte mij, uit naam der regering, voor de bewezene diensten. Ik ontving talrijke eerbewijzingen; ik werd benoemd tot commissaris bij de inlandsche prinsen en tot gouverneur over de nieuwe kolonie van Laboean en, vier maanden later, eer ik deze kusten op nieuw verliet, had ik vast besloten, om de staatkunde, onder zulke gunstige voorteekenen begonnen, krachtig voort te zetten, en het overwigt en den invloed van Engeland te handhaven op de noordwestkust van Borneo. Als gebieder van Sarawak was ik tot eene gewigtige betrekking onder de kroon benoemd geworden. De ministers hebben mijn bezit van dat land verdedigd; zij hebben het regt der natie tot het vestigen eener nederzetting op het vasteland van Borneo volgehouden, en zij hebben het voornemen aan den dag gelegd, om, ten gunste van de betrekkingen, die ik had aangeknoopt, ten gunste van den staat, dien ik had gevestigd, tusschen beiden te zullen komen. Ik verliet mij daarop ten volle; Engelsche zendelingen, Engelsche onderdanen verlieten zich daarop; twijfel zou onwaardig geweest zijn. Britsche handelaren werden aangemoedigd tot het aanknoopen van betrekkingen; zij waagden hun leven en hunne bezittingen in het land, vertrouwende op Engelands ondersteuning. Ik vraag nu na dit alles, of de zaak zoo kan blijven? Kan Sarawak aan zich zelf worden overgelaten, zonder dat de goede trouw geschonden wordt? Kunnen Britsche onderdanen verloochend, misschien aan den dood overgegeven, en zeker althans ten gronde geregt worden? Zulk eene handelwijze zou een vlek werpen op de goede trouw onzer natie. Het is reeds te veel, dat Brittannie's belangen zoo lang verwaarloosd zijn en dat de nieuwe kolonie, wier welvaart afhing van de krachtige ondersteuning van het moederland, zoo goed als op nieuw begonnen moet worden.

De voordeelen besprekende, die Sarawak meer onmiddelijk aan Engeland kan aanbieden, zeide sir *James Brooke* o. a.: laat ons, ten opzigte van zijne geografische ligging, een blik werpen op de kaart. Aan de eene zijde liggen onze uitgebreide bezittingen in Indië en Australie, en aan de andere zijde het nog veel uitgebreider Chinesche rijk. Tusschen beiden ligt de Oostersche Archipel, met zijne duizend eilanden, uit een staatkundig oogpunt zoo belangrijk, omdat hij de sleutel is van China en de vereenigingsplaats der twee Oceanen. Het ligt dus voor de hand, dat eene nederzetting aldaar te eeniger tijd zal kunnen voorzien in de al meer en meer toenemende behoefte onzer stoom-communicatie. Sarawak biedt een geschikt punt aan op de Zuidkust der Chinesche zee, dat zoo gewigtig is voor de scheepvaart en de telegraphische gemeenschap. Laat iemand eens nagaan wat Engeland verliezen zou, indien dat punt later in handen kwam eener vreemde mogendheid. Sarawak heeft eene bevolking, die haren eerbied voor een geregeld bestuur reeds aan den dag gelegd heeft; Europeanen en inboorlingen hebben sedert 20 jaren aldaar in vrede en vriendschap met elkander geleefd. Het heeft een vruchtbaren bodem, geschikt voor de teelt van vele tropische producten. Het is rijk in mineraliën, en het rijkste in de meest te waarderen van alle mineraliën — steenkolen; terwijl zijn handel zal toenemen met de ontwikkeling zijner hulpbronnen.

Eene staatkundige positie, een toenemende handel, de ontwikkeling van een der schoonste deelen van den

voor den inval van Kasa (Theodoor), die de markt van Methemmeh overrompelde, nog aanzienlijk bevolkt; thans kan zij 1200 inwoners tellen, die in bogouls huizen, dat wil zeggen, in strooihutten met puntige daken.

De Provincie, op de grenzen tusschen het gebied van Egypte en Abyssinie gelegen, beslaat misschien eene oppervlakte van ongeveer 60 tot 80,000 vierkante mijlen. De bevolking is, in evenredigheid tot de naburige staten, zeer dun gezaaid; de inwoners zijn gedeeltelijk Fagrouries, gedeeltelijk Arabieren (Dabeina, Goachla) of Founghis. De Scheik van Galabat, een Fagrouri van Darfour, is in naam onafhankelijk, doch betaalt aan de Turksche regering eene jaarlijksche schatting van 15000 fr., waarbij nog de geschenken voor de hooge Turksche beambten moeten gevoegd worden. De Fagrouris, voor het meerendeel in deze streek sedert lang gevestigd en er niet meer aan denkende, om dit paradijs voor de brandende steppen hûns vaderlands te verlaten, zijn voornamelijk landbouwers er brengen dourah en katoen voort, dat een zeer gewild handelsartikel voor Abyssinie uitmaakt. Buitendien levert Galabat nog eenige olifantstanden op, muscus, civet, hoornvee, schapen, kameelen, paarden, ezels, muilezels, honig en was.

Galabat was, reeds lang voor den inval der Turken, een van Soudan onafhankelijke staat en vroeger eene zeer aanzienlijke stapelplaats voor den handel in Midden-Afrika, die al meer en meer heeft afgenomen, al naarmate de handel tusschen Egypte en Soudan is aangegroeid. De Abyssinische prinsen en hunne zoogenaamde grenswachters hebben, tot in deze dagen, den invoer in Abyssinie zeer moeijelijk gemaakt en er is weinig hoop op een bloeijender toestand voor den akkerbouw, de nijverheid en den handel. De grond is buitengewoon vruchtbaar en zoet water in genoegzame hoeveelheid voorhanden, om alle voor aankweek vatbare tropische gewassen in te voeren. De nijverheid bepaalt zich bij het weven van katoenen stoffen en het snijden van verschillende voorwerpen in ivoor, zoo als braceletten, ringen, kleine vazen, speelgoed enz.

De rivier Atbara en hare oevers. Van Methemmeh namen de reizigers eene westelijke rigting, om het dorp Dendelti aan de Atbara te bereiken. Het bed der rivier is tot eene groote diepte, in zwarte, oorspronkelijk vulkanische rotsen gegraven en de rivier zelve met bijna ondoordringbare bosschen omzoomd, de schuilplaats van leeuwen, buffels, rhinocerossen en groote antilopen. Men verzekert, dat de olifant slechts in den zwaren regentijd zich daar ophoudt. Aan vogels werden daar aan getroffen: Pandion heliaetos en eenige kleine soorten sperwers; Malaconotus olivaceus; Ixos leucocephalus; verscheidene soorten Lampro-ornis; Psittacus Meyeri; Centropus monachus; Picus procephalus en P. Hemprichii; Merops Ballochii, Pterodes fasciatus; Trancolinus Ruppelli enz. De hoeveelheid van het water in de rivier, gelijk ook haar val is zeer aanzienlijk en in dit land verandert zij van naam en loop. Bijkans westwaarts stroomende, komt zij, onder den naam Goang, tot aan Dentelti, waar zij dien van Atbara aanneemt, bijna geheel noordwaarts vloeijende. Aan den kant der monding van de Gandowa, is het land zonder spoor van bebouwing, vlak en met talrijke, diepe stroomen doorsneden, die grootendeels goed, stroomend water bevatten; hooge grassoorten en dik kreupelhout bedekken de oevers, terwijl de omtrek der waterstroomen veelvuldig prijkt met dikke bosschen van zeer hooge boomen. De Gandowa ontspruit uit den berg Abretchok, in het district Tangab, ten westen van het meir Tana. Zij vloeit eerst naar het N. W. en vervolgens naar het N., eene groote hoeveelheid water medevoerende; hare oevers, vooral naar het Noorden, zijn met dik geboomte bedekt. Onder de stoffen, door het water medegesleept, treft men stukken kwartz met een weinig koper koolzuur aan.

Het district Wochni en de hooge bergen van Abyssinië.

Ten westen van de Gandowa, wordt het land al meer en meer bergachtig; in de uit lava, deloriet en trachiet bestaande uitstortingen worden, onder anderen, vrij groote gedeelten hyaliet, vormende als naar gewoonte droppels, doch dikwijls bedekt met een groene huid, vervolgens zeer schoone formatien van stilbiet en verglaasd feldspath gevonden. In dit gebergte begint het ware vaderland van de bamboe. De hoogten dienen tot schoring eener keten steile, diep gescheurde bergen, Matchala genaamd.

Aan den voet dier keten, ligt de plaats Wochni genaamd, alwaar wekelijks een zeer sterk bezochte markt wordt gehouden. De landstreek ziet er bijna geheel uit als de Kolla landen en is, op weinig uitzonderingen na, onbebouwd, maar de groeikracht is buitengewoon sterk. Overal ontmoet men beken, wellen en kleine moerassen, voor het oog verborgen door dikke bamboeboschjes; de stroomen en ravijnen zijn bezet met dik gebladerde boomen, van eene tot dusverre ongekende hoogte. Daar ontwaart men voor de eerste maal de euphorbias, in den vorm van candelabres, en waarvan de reizigers de talrijke takken met bloemen bedekt vonden. Ongetwijfeld is dit de reusachtige euphorbia der Canarische en Azorische eilanden, die in Abyssinie *kolgual* wordt genoemd.

In eene bijna gelijklijnige rigting met die van den berg Matchala, wordt nog eene hoogere keten gevonden, waarvan het hoogste gedeelte Angedibba heet; de keten ten Z. O. van deze laatste draagt de namen Tchanowa en Tchako, en achter dezelve ontwaart men in de verte de, nog hoogere bergen en pieken van Taugab. Men verzekert, dat de Matchala en de landen ten Z. W. van Angedibba zeer sterk bevolkt zijn.

De bewoners van Wochni zijn Abyssinische Christenen, die de Amharasche taal spreken en dezelfde zeden en gewoonten hebben als hunne westelijke naburen, dezelfde eeredienst volgende en van denzelfden oorsprong zijnde. De bewoners van Wale-Dabba, een hoog bergachtig land ten Westen van Tchelga, stammen waarschijnlijk ook van Christenen af, ofschoon zij eigenlijk geene Godsdienst belijden. De karavanen vreezen hen ten zeerste, omdat zij als roovers en dieven van beroep befaamd zijn, doch men verzekert, dat zij minder te duchten zijn, dan men wel algemeen vermeent.

Uit deze wetenswaardige uittreksels, die wij aan de *Triëster Zeitung* ontleenen, ontwaart men, hoeveel belangstelling de reis van den heer *von Heuglin*, bij de beoefenaars van wetenschappen, handel en nijverheid moet opwekken. Die heer is de moedige en geleerde zendeling, dien de heer *de Lesseps* één jaar geleden, te Kartoum ontmoette en van wien hij met zooveel welverdienden lof spreekt, in zijne memorie over den Witten Nijl en de Soudan, aan de Akademie van Wetenschappen ingediend.

De missies te Kartoum kan groote diensten bewijzen en heeft ze reeds bewezen en, indien de bronnen van den Nijl eenmaal ontdekt zijn, waaraan wij niet twijfelen, zoo zal zij de hoofdmiddelen tot die nasporingen voorbereiden. De toestand van het land, door den heer *von Heuglin* doorreisd, wekt het grootste belang op bij de Egyptische regering, wier bezittingen daaraan grenzen en bij de volken, die tot Abysinie en dat gedeelte der kusten van de Roode Zee in eenige betrekking staan.

Welligt komen wij later op de reis van den heer *von Heuglin* terug, die gedurende dien togt nog veel andere landen bezocht heeft en tot den Detchatch Kasa (koning Theodoor) is toegelaten geworden. Bekend is het, dat de reisgenoot van dien heer, Dr. *Reitz*, den 16den Mei 1853, aan vermoeijenis en ziekte bezweek. De heer *von Heuglin* was zoo gelukkig, na eene afwezigheid van meer dan zes maanden, den 17den Junij 1853, te Kartoum terug te keeren.

Pandjes-Huizen.

Wij wenschen in onze geschriften allen schijn van aanmatiging te vermijden, daar toch ons eenig doel is, die middelen aan te wijzen, welke, naar onze gemoedelijke overtuiging, kunnen strekken, om aan in deze gewesten bestaande misbruiken een einde gemaakt te zien.

Wij wenschen bovenal de daarstelling van zoodanige bepalingen, als waarbij de arme inlander wordt beveiligd tegen de overdreven winzucht der pachters, zonder dat de Staat daarbij in zijne inkomsten worde benadeeld. Duidelijkheid en beknoptheid in de voorschriften zullen hiertoe wel de eerste hoofdvereischten zijn.

Het ligt ten eenenmale buiten ons bestek, den oorsprong van de zoogenaamde pand- of lombardhuizen geschiedkundig aan te wijzen; hunne fransche benaming van *monts de piété* toont immers genoegzaam aan, dat de instelling daarvan ten doel had, het behoeftige gedeelte der bevolking te gemoet te komen, zonder dat door den insteller eenig voordeel voor zichzelven beoogd werd. In hoeverre de pandjeshuizen in Nederlandsch-Indië van deze oorspronkelijke bedoeling zijn afgeweken, blijkt voldoende uit de pachtvoorwaarden zelve en de gevolgen, welke deze voor den armen inlander na zich slepen.

Evenmin wenschen wij uit te weiden over het staathuishoudkundig axioma, dat er geen slechter middel voor de heffing van belastingen bestaat dan dat, hetwelk door tusschenkomst van pachters, plaats vindt, dewijl dit, zoo als in de zaak zelve ligt opgesloten, het minst productieve voor den Staat en het kwellendste voor de belastingschuldigen is.

De Fransche conventie staafde, in 1793, op de toen in zwang zijnde korte wijze, de gegrondheid dezer stelling, door de fermiers généraux *in corpore* tot de doodstraf te verwijzen, en zulks op het eenvoudig bewijs, dat de beschuldigden pachters van 's lands middelen waren.

De exceptionele toestand, waarin onze kolonien verkeeren, het gebrek aan een voldoend aantal ambtenaren, de gehechtheid aan het bestaande, hoewel als verouderd erkend, zijn even zoovele oorzaken, dat in Nederlandsch-Indië de heffing van sommige belastingen, door tusschenkomst van pachters, vooralsnog is bestendigd. Wij wagen het niet te beslissen, of de tijd reeds daar is, om ten eenen male aan dezen irrationelen toestand een einde te maken. Welligt behandelen wij later dit onderwerp opzettelijk, als wanneer wij zullen onderzoeken, of de mogelijkheid bestaat, een beter stelsel voor belastingen in het leven te roepen, want dat het tegenwoordige niet als deugdelijk mag worden geprezen, is te tastbaar dan dat wij daarover in het breede zouden behoeven uit te weiden.

Ook het Gouvernement heeft dit bereids ingezien, daar toch de belasting op de paarden en rijtuigen, in vroegere jaren, door tusschenkomst van pachters geheven, thans direct door den ontvanger van 's lands middelen geïnd wordt, zonder dat deze verandering van heffing, voor zooverre ons bekend is, tot eenig ernstig inconvenient heeft aanleiding gegeven. (Vergelijk Staatsblad 1826, No. 43). Veel is, in de laatste jaren, over de pandjeshuizen geschreven, doch in geen enkel geschrift, dat ons daarover in handen kwam, werd de zaak, zoo als zij thans bestaat, verdedigd. Wij houden ons dan ook overtuigd, dat het Bestuur, door de pandjeshuizen tot een pachtmiddel te maken, daartoe alleen gedreven werd door de begeerte, om de handelingen van den pachter te kunnen bewaken en zoodoende eenige bescherming aan de inlandsche bevolking, tegen de hebzucht en knevelarij van de zijde der pachters, te schenken, en geenzins om van dit middel eenige inkomsten, welke wij niet schromen onzedelijk te noemen, te trekken.

Onzes inziens zijn tot heden nog geene afdoende middelen aan de hand gedaan, om den bestaanden toestand te doen ophouden en andere bepalingen daar te stellen, welke minder drukkend voor de bevolking en minder winstgevend voor de Chinesche pachters, in één woord, beter en zedelijker zijn.

Wij wenschen van onze zijde, met bescheidenheid, die middelen aan te wijzen, welke ons voorkomen, tot dit doel te kunnen leiden en stellen daarbij op den voorgrond, dat het Bestuur volgaarne zal afzien van het gering geldelijk voordeel, dat van dit belastings middel getrokken wordt, ja zelfs zich geneigd zal toonen, eenige opofferingen te doen met het doel, om het beste doch armste gedeelte van de inlandsche bevolking, wij bedoelen den landbouwer, te ontheffen van de betaling eener woekerrente, die thans op haar drukt, en zulks eenig ten voordeele van gewetenlooze Chinezen, nog onlangs, en te regt, door den afgetreden Minister van Kolonien, in de openbare vergadering der Staten-Generaal, *de bloedzuigers van de inlandsche bevolking* genaamd.

Eene mindere bekendheid met de inlandsche huishouding zoude ons eenvoudig in overweging doen geven, het pachtmiddel op de pandjeshuizen af te schaffen, doch, helaas! daarvoor zijn onze goede Javanen en Sundanezen nog niet rijp, en het opheffen van de thans bestaande pandjeshuizen zoude tot geen ander gevolg leiden, dan dat de Inlander, zonder eenige bescherming, geheel werd overgeleverd in handen van woekeraars, die thans ten minste nog eenigzins bevreesd zijn voor de tusschenkomst van het Bestuur en de straffen, waarmede zij, in geval van overtreding der pachtvoorwaarden, bedreigd worden, ofschoon die bedreigingen in waarheid niet veel meer dan een houten zwaard in eene stalen scheede zijn.

Immers de pachtvoorwaarden, en bijzonder het daarin opgenomen tarief van geoorloofde renten, zijn met zoovele schranderheid (?) geredigeerd, dat wij, met de volkomenste overtuiging, kunnen verzekeren, dat geen enkel Inlander bekwaam is te berekenen, hoeveel geld hij, bij de inlossing van zijn pand, aan wettige renten verschuldigd is, ten gevolge waarvan hij in de verpligting verkeert, zich alleen op de goede trouw (???!!!) van den Chinezen pachter te verlaten.

Wanneer al, in zeer zeldzame gevallen, bezwaar tegen het bedrag der door den pachter gevorderde renten werd ingebragt, is het ons bij ondervinding bekend, dat de met de beslissing belaste ambtenaar ten zeerste tegen den Hercules-arbeid heeft opgezien, om eene juiste berekening der verschuldigde renten te maken, daar het geschil toch slechts over weinige duiten liep en de fraaije Chinesche boekhouding het onmogelijk maakte, *eene vaste dagteekening* aan de beleening te geven.

De beslissing werd dan ook meestal op de billijkheid gegrond en de pachter overmits in het ongelijk gesteld, en zulks met verwijzing in eene geldboete. Desniettegenstaande is ons geen enkel voorbeeld bekend, dat een pachter over eene zoodanige beslissing doleerde. Waarschijnlijk vreesde hij, dat een meer naauwkeurig en opzettelijk onderzoek van zijne administratie ernstiger afwijkingen van de pachtvoorwaarden, of ook wel misdrijven aan den dag zoude kunnen brengen.

Het is van algemeene bekendheid, dat de inlander het geenzins als met eene goede en geregelde huishouding strijdig besch... dat zijne beste kleeding, zijn knoopjes, zijn kris of klewang ... dies meer zij, gedurende het grootste gedeelte der maand, ... woekerrente, in het pandjeshuis bewaard worden

Deze stelling heerscht niet alleen bij onze huisbedienden, die goed gevoed en ruim betaald worden, maar zelfs bij eenige ... naamde Inlandsche kinderen

Eene onmiddelijke en algeheele afschaffing der pandjeshuis... daardoor ophouding van het middel om, tegen bewaargeving ... los goed, eenig geld in leen te bekomen, zoude gewis ten ge... hebben, dat meerdere misdrijven, en bovenal huisdiefstallen, ... grepen.

Er bestaat dierhalve behoefte aan de instandhouding van ... soortelijke inrigting, en de vraag, die thans door ons moet ... woord worden, is deze:

„Op welke wijze kan, zonder noemenswaardige schade, ... mingegoede en arme gedeelte der inlandsche bevolking, door ... Gouvernement, het middel verschaft worden om, tegen pan... bewaargeving van hare roerende goederen, het benoodigde ... erlangen, ten einde in dringende behoeften te voorzien, en zulks ... de laagst mogelijke rente?"

Ten einde tot eene rationele beantwoording dezer vraag ... raken, zoude vooraf moeten worden aangetoond de hoegro... van het kapitaal, dat thans jaarlijks door de pachters van d... jeshuizen wordt aangewend, om in deze behoefte der bevo... voorzien.

Voor de eerste maal zoude, tot grondslag voor de vast... van dit kapitaal, moeten genomen worden het gezamenlijk ... van de opbrengst der pacht op de pandjeshuizen, zoo als die ... Directie der Middelen en Domeinen bekend is. Deze som ... minderd met een bedrag van 25 pCt., dat als medium der ... door ons wordt aangenomen, zoude op de begrooting der U... moeten worden gebragt en verdeeld in evenredigheid met het ... van het pachtmiddel, in elk gewestelijk onderdeel van Ned. ... De som, tot dit doeleinde aangewezen, zoude in elke re... moeten worden beschikbaar gesteld, om, door een daartoe ... noemen persoon, hetzij actief of gepensioneerd ambtenaar, o... ambtelooze, naar gelang der plaatselijke omstandigheden, te w... beheerd, ten einde daaruit aan de bevolking de noodige voo... ten, tegen pand of waarborg, te verschaffen.

Aan dezen persoon, dien wij administrateur van den lo... zullen noemen, en die aan eene matige borgstelling zoude k... worden onderworpen, moest, bij den aanvang van het jaar ... gedeelte van de aangewezen som toevertrouwd worden, om ... de beleeningen te kunnen bestrijken.

Die beleeningen zouden nimmer meer dan *f* 50.— aan é... soon mogen bedragen en voor niet korter dan eene maand ... langer dan een jaar kunnen geschieden, met vrijlating echt... den leener, om zijne schuld vroeger af te lossen, bijaldien ... leening voor een langer tijdsverloop dan ééne maand geschied...

De renten zouden aanvankelijk op 12 pCt. 's jaars of ... 's maands kunnen gesteld en immer over eene volle maand ... ten berekend worden, ten einde de administratie, zoo een... mogelijk, gemaakt worde, opdat men, zonder moeite en teg... geringe belooning, personen vinde, die geschiktheid bezitte... met dezelve te belasten.

Voor den administrateur van den lombard zoude een al... voudigste vorm van boekhouding en verantwoording moeten ... den voorgeschreven, ingerigt op eene wijze, dat, met den l... dag van elke maand, door eenvoudige optelling konde bl... hoe groot de som is, die gedurende de maand in beleening ... gegeven en door de in pand genomen goederen vertegenwo... wordt.

Deze optelling zoude, na verificatie door het hoofd van het p... lijk bestuur, aantoonen, hoeveel aan het primitief toevertrou... gedeelte van het aangewezen kapitaal ontbreekt, terwijl dat b... kende onmiddelijk, door eene ordonnancie op 's Lands kas, ... zoude moeten worden aangevuld.

Om de 3 of 6 maanden, dan wel jaarlijks, zoude een een... afschrift van het boek of hoogstens der twee boeken van den ... nistrateur des lombards aan het hoofd van gewestelijk bestuu... ten worden ingeleverd, om, door den Algemeenen Ontvang... kasbijlagen bij zijne verantwoording gevoegd, aan de verific... liquidatie der Algemeene Rekenkamer te worden onderworp...

Als belooning voor zijne werkzaamheden, zoude den admi... teur kunnen worden toegelegd 5 pCt. van het door zijne tu... komst beleend kapitaal, terwijl de overige 7 pCt. konden d... om de mogelijke schade te vergoeden, die uit den openbare ... koop der onafgehaald gebleven panden mogt ontspruiten, a... tot vergoeding van eventuele deterioratie of beschadiging ... pand genomen goederen, buiten de schuld of het toedoen v... administrateur veroorzaakt.

In geen geval zoude het Gouvernement eenig voordeel van ... overgewonnen renten mogen trekken, en de behaalde winst, ... daarstelling van een matig reservefonds, gedurende de eerste ja... aan den administrateur van den lombard, na liquidatie van ... verantwoording door de Algemeene Rekenkamer, moeten verblij... In vervolg van tijd, b. v. na verloop van drie jaren, zal ka... blijken, of de rente van 12 pCt. niet gevoegelijk, en zonder ... voor verlies, kan verminderd worden, iets, waaraan wij in g... deele twijfelen.

Dat, bij eene eventuele invoering van deze maatregelen, ... streng verbod op het beleenen van panden, tot en met een b... van *f* 50,— zoude moeten worden uitgevaardigd of bestendigd, ... wel geen betoog behoeven.

Wij vermeenen dat eene verwezelijking van het door ons, in ... trekken, geschetste ontwerp den Inlander niet alleen van ... drukkenden last zoude ontheffen, maar ook het Gouvernement ... blaam zuiveren, alsof het uit het pachtmiddel op de pandjes... een onzedelijk voordeel trachtte te trekken.

Redactie.

Ingezonden Stukken.

Vertrouwen en Crediet.

Betrokken was de lucht; de markt stil en bedrukt;
Verlaten was de Beurs; de krant was vol gedrukt,
En wel de halve stad verkeerde in diepe smart.
Het Contra-merk der Kas was 't korte woordje: „Staak!"
De Bank en Bankroetier besloten hunne zaak,
En menig eerlijk man droeg kommer in het hart.
Toen ik, digt bij de Beurs, mij dacht, een spooksel zag,
Dat, schijnbaar uitgeput, daar uit te rusten lag;
Klaarblijk'lijk eene vrouw, die kwijnde van verdriet.
Haar vader, HANDEL, zeeg onlangs ten grave neêr,
En op het ziekbed lag haar moeder, vrouw VERKEER;
Zij was hun eenigst kind en droeg tot naam CREDIET.
De glimlach, die haar steeds tot sieraad strekken moest,
Was door de hand der zorg wreedaardiglijk verwoest;
Haar oog had ook dien glans, dat vuur niet van weleer;
Haar goede naam was weg; — zij was, dat dient gezeid,
Onschuldig, onverdiend, laag om den tuin geleid;
Maar niemand, die haar thans voortaan vertrouwde meer.
Zij zeî, dat NIJVERHEID haar had gewenscht tot vrouw,
En de eerb're jongeling verkreeg haar woord van trouw.
Teer minden zij elkaâr; maar wat wil 't ongeluk:
Heer SPECULATIE kwam, een vent, geen schelling waard,
Een vleijer in zijn hart, een kerel, glad van aard;
Hij was op misdaad uit, en bragt hun diepen druk.
Hij zocht hier zijn fortuin, hij vroeg en kreeg CRÉDIET
Van HANDEL en VERKEER, haar ouderen; — maar ziet
Wat deed de losbol nu, die leelijke schavuit?
Hij roofde haar fortuin, ontnam haar wreed haar faam,
En legde een vuile smet op haren goeden naam,
En deed haar hartzeer aan! — 't Was met haar rust nu uit.
Terwijl het arme kind daar onder kommer zwicht,
Kwam juist VERTROUWEN aan, haar goede, trouwe nicht.
De tooverkracht dier vrouw verwonderde mij zeer:
Want naauw'lijks had CREDIET haar troostwoord goed ...
Of 't zuchten werd gestaakt, verdwenen was de traan,
Een glimlach zweefde weêr om 't mondjen, als weleer!

Naar het Engelsch uit den *Ingersoll Chronicle*.

(Redactie)

Overzigt van den Java-Handel in 1857.

In afwachting van het regeringsverslag over den handel van Java en Madura in 1857, dat waarschijnlijk eerst tegen het einde van het jaar te Batavia verkrijgbaar zal worden gesteld, zien wij ons thans reeds in staat, de volgende opgaven omtrent den Invoer mede te deelen, waarop wij weldra den Uitvoer zullen doen volgen.

INVOER.

GOEDEREN.	Jaren.	Uit Nederland door: Ned. Hand. Maatschappij.	Uit Nederland door: Particulieren.	Uit Engeland.	Uit Frankrijk en Middell. zee.	Uit Amerika.	Uit Hamburg en Noord-Europa.	Uit de Ind. zee en Australie.	Uit de Golf van Perzië.	Totaal.
Manufacturen, garen en drills ... *collis*	1856	7461	21771	20204	8	777	514	180	—	50915
	1857	6924	19061	23654	36	963	454	10	—	51102
IJzer ... *collis en bundels.*	1856	4565	25175	81163	—	—	92110	—	—	203013
	1857	1904	25524	127956	—	—	40839	—	—	196223
Bladkoper en koperen Spijkers *kisten en vaten.*	1856	276	190	387	—	—	—	—	—	853
	1857	286	422	315	—	—	—	—	—	1023
Staal ... *collis.*	1856	—	86	—	—	—	1866	—	—	1952
	1857	18	233	495	—	—	730	—	—	1501
Zink en blik ... *collis.*	1856	79	200	694	—	—	—	—	—	973
	1857	—	2308	3494	—	—	2100	—	—	8520
Lood ... *blokken.*	1856	5827	236	210	—	—	169	—	—	6442
	1857	1301	1980	1376	—	2075	370	133	—	7235
Machineriën ... *collis.*	1856	14	629	1024	—	58	—	—	—	1725
	1857	152	762	5180	—	—	—	—	—	6094
IJzerwerk ... *collis.*	1856	495	179	1062	—	—	933	—	—	2669
	1857	—	1577	1828	—	—	229	—	—	3634
Steenkolen ... *tonnen.*	1856	550	4285	1661	—	—	100	—	—	6596
	1857	—	4443	6386	—	—	—	180	—	11009
Glas en aardewerk ... *collis.*	1856	258	2403	6099	164	—	1212	—	—	10136
	1857	273	3112	6503	290	42	2247	83	—	12550
Cognac ... *vaten en kisten.*	1856	—	138	12	7136	160	125	—	—	7571
	1857	—	2807	—	6965	—	396	—	—	10168
Wijnen ... *vaten en kisten.*	1856	—	6830	1263	9867	—	5424	281	136	23803
	1857	68	9510	1596	10677	—	1388	—	—	23239
Bier ... *vaten en kisten.*	1856	—	10025	1165	950	—	245	—	—	12385
	1857	100	15884	2079	720	—	196	40	—	19019
Genever ... *kisten.*	1856	—	22816	—	—	—	—	—	—	22816
	1857	367	34009	—	—	—	—	—	—	34376
Boter ... *kisten.*	1856	949	21720	—	—	40	—	—	—	22709
	1857	1309	32290	—	6	—	—	—	—	33605
Hammen ... *stuks.*	1856	—	6776	—	—	—	—	—	—	6776
	1857	150	7474	—	—	700	—	—	—	8324
Kaas ... *stuks.*	1856	—	4024	—	—	—	—	—	—	4024
	1857	50	12253	—	—	—	—	—	—	12303
Provisien ... *collis.*	1856	—	10832	847	2160	455	143	220	—	14657
	1857	6820	13901	737	4768	1400	207	6296	4435	38564
Zeep ... *kisten.*	1856	—	1340	65129	—	300	666	7649	—	75084
	1857	—	9975	88741	210	700	3028	757	—	103408
Verwen ... *collis.*	1856	—	2408	636	—	—	436	25	—	3505
	1857	260	8333	150	—	—	203	—	—	8946
Meel ... *vaten.*	1856	1961	368	—	—	1120	100	38	—	3587
	1857	2075	559	—	3100	2040	168	200	—	8142
Sigaren ... *kisten.*	1856	—	90	—	—	—	—	11568	—	11658
	1857	—	—	—	—	—	—	23041	—	23041
Koulteer en Teer ... *vaten.*	1856	2715	2456	269	—	100	509	—	—	6049
	1857	1180	2561	—	—	112	343	—	—	4196
Selzerwater ... *manden.*	1856	—	1868	—	—	—	—	—	—	1868
	1857	—	6677	—	—	—	—	—	—	6677
Lijnolie ... *kisten.*	1856	264	5399	—	—	—	185	—	—	5718
	1857	—	6838	—	—	—	—	—	—	6838
Leggers ... *stuks.*	1856	—	4710	—	—	300	700	100	—	5813
	1857	—	5964	—	—	—	140	—	—	6104
IJzeren Spijkers ... *vaten.*	1856	359	2068	504	—	22	50	100	—	3103
	1857	[illegible]	2930	302	—	—	79	—	—	3774
Planken ... *stuks.*	1856	—	—	—	—	3779	—	80846	—	84625
	1857	—	—	—	—	—	—	71113	—	71113
Tarwe ... *zakken.*	1856	—	—	—	—	—	—	10916	5839	16755
	1857	—	—	—	—	—	—	11128	2399	13527
IJs ... *tonnen.*	1856	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1857	—	—	—	—	3087	—	—	—	3037

Volgens nevengaanden staat is er weinig verschil tusschen de beide jaren wat het aantal ingevoerde manufacturen betreft, doch valt op te merken, dat Engeland en Amerika in 1857 meer hebben ingevoerd dan in 1856, Nederland daarentegen minder.

Engeland importeerde in	1856	20204 collis	39^{7} pCt.	van den totaal invoer.
	1857	23654 „	46^{5} „	„ „
Toename		3450 „	6^{6} „	„ „
Amerika importeerde in	1856	777 collis	1^{5} pCt.	van den totaal invoer.
	1857	963 „	1^{9} „	„ „
Toename		186 „	0^{4} „	„ „
Nederland importeerde in	1856	29232 collis	54^{4} pCt.	van den totaal invoer.
	1857	25985 „	50^{8} „	„ „
Afname		3247 „	3^{6} „	„ „

Met verlangen zien wij uit naar het uitvoerige regeringsverslag, ten einde na te gaan, welke takken der Nederlandsche nijverheid het meest onder dezen verminderden afzet hebben geleden.

Van bijna alle overige artikelen op onzen staat voorkomende heeft de invoer in 1857 beduidend meer bedragen dan in het vorige jaar.

Er is eene toename van 750 pCt. in het aantal collis *zink* en *blik*, 250 pCt. in de stuks *machinerien*, 125 pCt. in de collis *verw*, 70 pCt. in de tonnen *steenkolen*, 40 pCt. in de kistjes *zeep*, 40 pCt. in de collis *ijzerwerk*, 24 pCt. in de collis *glas en aardewerk*, en 20 pCt. in de kisten *lijnolie*, en de *ijzeren spijkers*.

Alle soorten van provisiën zijn in grooter aantal ingevoerd.

Men heeft de bevolking van Java in 1857 200 pCt. meer *kaas*, 150 pCt. meer *diverse provisiën*, 125 pCt. meer *meel*, 100 pCt. meer *sigaren*, 50 pCt. meer *bier*, *genever* en *boter*, 20 pCt. meer *hammen*, 250 pCt. meer *selzerwater*, (benevens een paar ladingen ijs, waarvan in 1856 geen toevoer was geweest), willen doen consumeren dan in het vorige jaar, en hoezeer door de hooge prijzen der producten onder vele standen groote welvaart verspreid was, zoo heeft men toch waarschijnlijk wat veel van de verbruiksmagt der bevolking geëischt, althans gingen de meeste artikelen, waarvan wij dezen sterk vermeerderden toevoer opmerken, tegen het einde van het jaar traag van de hand. Door de handelcrisis in den laten winter, zijn de uitzendingen van hier in het laatst des jaars echter kleiner geweest, zoodat de mindere aanvoer den bestaanden voorraad op Java makkelijker koopers kan doen vinden. Daarenboven zullen de lagere Java-noteringen minder tot nieuwe uitzendingen uitlokken, terwijl de hooge prijzen van daar, met elke nieuwe mail aangebragt, gedurig tot nieuwe expeditiën aanleiding gaven.

De volgende artikelen werden minder ingevoerd:

Voor Koolteer en teer, was er eene afname Ca. 30 pCt.
„ Planken „ „ 15 „
„ Tarwe „ „ 20 „

(hiertegen staat over de vermeerdering van den meel-invoer met 125 pCt.)

Het aandeel van Nederland in den algemeenen invoer is in 1857 eer vermeerderd dan verminderd. Onder de artikelen van invoer, waarin ons land met vreemden concurreert, is, buiten manufacturen, waarvan wij reeds spraken, alleen in machineriën en steenkolen het aandeel van Nederland proportioneel beperkt; terwijl daarentegen in alle soorten van metalen, ijzerwerk, glas en aardewerk, cognac en wijn, zelfs verwen, ijzeren spijkers en leggers, Nederland een ruimer aandeel voor zich heeft verworven dan in het vorige jaar.

(Economist van Mei.)

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

[illegible]	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van	Datum.	Naar
14	Engelsch	Duke of Wellington	J. Smith	Manilla	19 Mei	Cork
—	Fransch	Asia	Mathieu	Singapore	3 Junij	Bordeaux
—	Engelsch	Arrow	Jumeson	Liverpool	11 Maart	Singapore
—	Amerikaansch	Hussar	W. H. Howland	New-York	23 „	Batavia

Aangekomen Schepen te Batavia.

[illegible]	Vlag		Namen der schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
24	N. I.	schoen.	l'Union	T. van de Pol	Soerabaija	19 Junij	Baijs Jacobsen en co.
—	[illegible]	brik	Fathus Sereer	Said Aljufrie	Sumbawa	12 Mei	„
—	Ned.	bark	Gelderland	Crap Hellingman	Tjilatjap	6 Junij	Haager en Schuurman.
—	Hamb.	schip	Marij Ross	J. H. Meier	Soerabaija	20 „	Metzend. Wilmans en co.
—	[illegible]	„	Bielefeldt	Stenert	Ceijlon		„
—	Amer[illegible]		Hussar	W. H. Howland	New-York	23 Maart	Maclaine Watson en co.
—	N. I.	bark	Alnoer Salim.		Singapore		Buijs Jacobsen en co.

In de *Staats-Courant* leest men de volgende

Berigten aan Zeevarenden,

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in het *Maassche Zeegat*, ter hoogte van de *witte ton* no. 4, een wrak ontdekt zijnde, waarop het minste 22 palmen gepeild wordt, aldaar, in 30 palmen diepte, eene wrakton geplaatst is, welke ter betere onderscheiding van eene gelijk geschilderde vlag is voorzien, op de navolgende merken en peilingen:

de ijzeren lichtopstand, bij Oostvoorne, rakende aan den westkant van het lichthuisje aldaar;

het huisje van het houten baken, tusschen den toren van Maasland en den lichtopstand, bij het houten baken;

de toren van Goedereede Z. W.

De diepten zijn gerekend bij gewoon laag water, en de kompasstreken zijn gesteld volgens het miswijzend kompas.

's Gravenhage, den 28sten April 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

De Minister van Marine brengt, naar aanleiding eener van het Koninklijk Meteorologisch Instituut te *Utrecht* bekomen mededeeling van den 17 den April, ter kennis van belanghebbenden het navolgende *Extract uit het Meteorologisch journaal van kapitein E. N. F. van Wulven, voerende het barkschip Maria, op reis van Triëst naar Batavia in het jaar* 1857:

„ 10 Augustus 1857, zeilende in den *Indischen Oceaan*, 's avonds ten ½ 8 ure, veranderde het water eensklaps en kreeg eene zeer lichte groene kleur, daarbij sterk vurende, en de zee in eens zoo effen als op eene rivier; met 9 à 10 mijlen vaart en alle zeilen, in top zeilende, heeft de gelegenheid mij ontbroken tot het doen van loodingen; het viel evenwel volstrekt niet te betwijfelen of wij hadden grond gelood, te meer daar ik in *Horsburgh* nog vele twijfelachtige opgaven van klippen en banken (hoewel *zuidelijker*) in deze streken vermeld vind.

Andere zeevarenden over het onderstaand bestek zeilende, vlei ik mij, dat zij meer in de gelegenheid gesteld zullen zijn tot het doen van een bepaald onderzoek.

„ Ten ½ 9 ure was het water weder veranderd en ¼ vóór 9 ure had het geheel deszelfs donkere kleur terug. Opmerkelijk dat alstoen ook de zee en kabbeling weder terugkwamen.

„ Voorloopig plaats ik het midden dezer bank (?), daar ik gis dezelve p. m. 2 mijl in breedte te hebben, op 15° 0' Z. Breedte en 105° 40 Ooster Lengte van *Greenwich*, volgens mijnen tot dusver zeer uitmuntenden Chronometer

„ 13 Augustus 1857, ½ 3 ure namiddag, ontwaarden ik *Java-Hoofd* in het N. ¹/₁ O. p. m. op 13 mijl afstand; bevonden den Chronometer zeer goed."

's Gravenhage, den 21sten April 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

AFLOOP.

Der op 28 en 29 April te *Amsterdam* gehoudene

Tabaksveilingen.

Uit de hand ging in *Oost-Indische* soorten niets om; daarentegen zijn eenige belangrijke partijen verkocht in de op 28 en 29 April alhier gehoudene veilingen, welke als volgt zijn afgeloopen:

791 p. hoofdmerk *Cuba*, liggende te Amsterdam, verkocht van 25½ à 123½ c., dooreen 63½ c.; 694 p. plantage *Klein*, liggende te Rotterdam, verkocht van 24 à 45 c.

Van de 226 op *Java* Tabak, hoofdmerk D. M. v. O. zijn verkocht: 181 p. van 100 à 140 c., dooreen 126 c; 45 p. opgeh. van 120 à 140 c.

160 p. *Java* Tabak hoofdm. EB, zijn verkocht tot 35 à 94½ c.

De 552 p. *Manilla* zijn verk. van 30½ c. à *f* 1.15½, dooreen 51 c.

De 1212 p. *Java*, merk GG. verkocht van 36½ à 128½ c., dooreen 83 c. en de 246 p., merk ABK van 22½ à 58½ c., dooreen 40 c.; de 14 kranj. gekorven *Java* Tabak zijn verkocht à 43 c.

Van 45 p. *Java*, 18 p. verk. van 27½ c., à 27½ c., 27 p. opgeh. à 27 c.

De ca 800/2 k. *Manilla* Sigaren in 1857 zijn verk. van *f* 21 à 27½.

874 p. *Java* Tabak verkocht, 446 p. hoofdmerk TR/K van 41½ c. à 119½ c.; dooreen ca. 82 c., 428 p. hoofdmerk BN. van 28 à 108½ c., dooreen ca. 61 c.

Van de 200 p. *Java (Malang)*. 56 p. *Java (Nicot)* en 38 p. *Manilla* zijn verkocht: 20 p. *Malang* 30 c., 70 p. *dito* op 31 c. en 110 p. *dito* niet geveild, 25 p. *Nicot* op 44 c. en 31 p. *dito* niet geveild; 38 p. *Manilla* opgeh. 44—57 c.

Marktprijzen te Batavia 26 Junij 1858.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak	45.—	50.—	Tot laatste prijs 400 leggers gekocht.
Cassia, Vera	11.—	13.—	
Cochenille	2.50	......	
Klapper olie	......	......	
Gom Elastiek	29.—	30.	Tot *f* 30 gezocht en 100 pic. afged.
„ Benzoin	......	......	
„ Dammar ... ℔ pic.	25.—	......	450 pic. grif tot dien prijs verk.
Gutta Percha	......	......	
Rotting, Banjermassing	6.—	9.—	Bij partij.
„ Padang	5.—	6.—	„
Foelie No. 1	40.—	50.—	Aangeboden.
Huiden, Koe	3.—	3.50	Nomin. en schaarsch.
„ Buffel	2.—	2.50	Naar kwal. verkocht.
Kruidnagelen	34.—	......	Nominaal.
Koffij, Java	27.50	30.—	2000 pic. voor Calif. tot dien prijs gen.
„ Padang	......	......	
Notenmuscaat No. 1	70.—	80.—	Geen voorraad.
Peper, zwarte	......	......	Niet aanwezig.
„ witte	......	......	
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	......	
„ Java	4.—	......	
Suiker No. 16	15.—	16.—	Naar kwal. v. dadelijke lev. en op lev. uit deze oogst *f* 13.50 verkocht.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	160.—	......	Voor 300 koy. Kandangh. aangelegd prijs gehm. 10/m. pic. gecontract. a *f* 13.50.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	140.—	150.—	300 koy. v. Calif. gen.
„ „ „ 2e „	110.—	135.—	Met geringe omzet en zonder veel animo.
„ Carga	90.—	100.—	

Vrachten.

Iets vaster voor het verminderend aantal disponibele schepen en bij het eenigzins ruimer ter markt komen van product. Het is echter nog steeds zeer moeijelijk emplooi te vinden, doch wachten wij daarin binnen een paar maanden eene notabele verbetering. De laatste rates waren naar *Nederland*, *f* 70,— @ *f* 75 voor Arak, Huiden, Indigo en ligt goed. Hamb. *Elbe* accepteerde laatstelijk *f* 60 voor Tabak en *f* 75,— voor Arak te *Soerabaija* te laden. Zweed. *Constance* neemt volle lading producten @ £ 3,10. Naar *China* werd aangelegd: $ 02.25 c. $ 30 ℔ naar *Hongkong*, *Whampoa* of *Macao* of $—,35 naar *Amoij* of $—,60 naar *Shanghae*. Fr. *Mauritius* engageerde @ £ 5,— ℔ Ton, 200 Ton producten *Australia*; dit schip werd op Vendutie tot *f* 31000,— opgehouden. Verkocht zijn, Amer. *Edward Koppisch* voor *f* 17000, Fr. *Augustine* voor *f* 13,500,— en Ned. *Akijab* (afgekeurd) met inventaris voor circa *f* 17000. Disponible zijn 9 *Hollandsche*, 3 *Engelsche*, 2 *Bremer*, 1 *Fransch*, 3 *Hamburger*, 1 *Oldenburger* en 2 *Deensche* schepen.

te Soerabaya, 19 Junij 1858.

Suiker No. 16 per picol *f* 15 a *f* 16.
Koffij per picol *f* 25,—
Rijst (Carga) per koyang *f* 103 à 115.—
„ (witte) „ „ „ 135 a 150.—
Koehuiden per 100 stuks, „ 200 à 300.—
Wisselkoers *f* 99 à 100.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij 24	N. I.	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija
» 25	»	»	Palembang	H. J. Roseboom	Singapore
» —	Hanov.	bark	Verden	Koppermann	Holland
» 26	Deensch	schip	Cecrops	Jebsen	San Francisco
» —	Ned.	»	Deligence	L. Smit	Nederland
» —	»		Elisabeth Anthonia	J. Jansen	Samarang
» —	N. I.	brik	Boesroel Karim	Sed Mohamat	»

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 16 *tot met den* 21 *Junij* 1858.

AANVOER.

Van Singapore per Ned. schip *Hollandia*, gez. Wap, agenten Busing Schröder en co.

16 coll. meubelen, *van Slooten, Morgan en co.*
7 kn. . . . . , 6 do. zuren, 276 zakk. gambier, *Metzendorff Wilmans en co.*
9 kn. papier, *Lim Hoa.*
54 bn. salpeter, 99 vs. spijkers 1 baal manufact., 28 bund. garen, *Joakim.*
50 kn. thee, *E. Moormann en co.*
6 kn. siropen, *Paine Stricker en co.*
1 coll. diversen, *Said Bahaman.*

Van Bandjermassing en Cheribon per Ned Ind. bark *Almachboelie*, gez. Hadjie Moh. Saleh.

100 tonn. steenkolen, *Gouvernement.*

Van Banca per Ned Ind. bark *Lachmodie*, gez. Sech Achmat bin Sediet Jamanie.

6500 schuitjes tin, *Gouvernement.*

Van Pecalongan per Ned. Ind. bark *Batavia*, gez. Tjio Kissang.

534 pic. tabak, 2 kn. doeken, 63 cod. batik kleedjes, *Oeij Tiansing.*
7434 pd. indigo, *Gouvernement.*

Van Singapore per Ned. schip *Maria Diederika*, gez van Marion, agenten Landberg Bezoet de Bie en co.

65 balen goenjezakken, *Order.*

Van Samarang per Ned. schip *Constantia Elisabeth*, gez. Legel, agenten Haager en Schuurman.

Lading bestemd voor Padang.

201 kn. ruwe katoenen, 4 do. manufact., 2 do. chitzen, 2 do. kramerijen, 1 coll. wagentuigen.

Lading voor Batavia.

3 coll. gereedschappen en bladkoper, 60 do. gouv. goederen.

Van Cheribon per praauw sampang gez. Daarman.

102 pic. gambier, *The Piasong.*

Van Samarang per Ned. schip *Nieuw Lekkerland*, gez. Hoffman, agenten de Weerdt Ruyt en co.

710 vs. balken, 2400 do. delken, 600 do. kromhouten, 497 planken, 21 do. doodkistplanken, *Order.*
1 rijtuig, *Jacobsen.*

Van Kottes per Ned. Ind. brik *Cornia*, gez. Kamaloedien.

24400 bos. rotting, 60 corg. papier, *Gezagvoerder.*

Van Indramajoe per Ned. schip *Rotterdam*, gez. Poort, agenten Reynst en Vinju.

Voor Nederland.

920 zakk. koffij, 1847 bos. rotting, 109 pic. sapanhout 1181 schuitjes tin, 1554 krandj. suiker, 755 kn. thee, 5522 bn. koffij.

Van Soerabaija per Ned. Ind. brik *l'Esperance*, gez. Valberg.

1378 pic. koffij, 61 do. klapperolie, *Maclaine Watson en co.*
100 leksteenen, *Abeelen Dennison en co.*
6 vn. bier, *John Pryce en co.*
1 billard, *Burt Myrtle en co.*
1 kist koopmanschappen, *Metzendorff Wilmans en co.*
36 kn. paijongs, *van den Biesen en Modderman.*
2 kn. rood katoen, 24 corg. sarongs, 8 kn. slendangs, *Pendel en Michaux.*

Van Pekalongan en Cheribon per Ned. Ind. schip *Oeij Sinjo*, gez. Kouw Bien.

27 keld. arak, *Maclaine Watson en co.*
264 pic. tabak, *Oeij-J.*

Van Macasser per Hamb. bark *Christian*, gez. Binder, agt. C. Bahre en G. Kinder.

16 vs. zardolie 1 artesische put, 10 paarden. *Gouvernement.*
68 paarden, *Cassalette en co.*
15 paarden, *van Slooten Morgan en co.*

Van Singapore per N. I. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine Watson en co.

26 kn. koopmanschapp., 150 pic zw. peper, 6 kn. opium.
1 kt. opium. *N. H. M.*
1 kt. zijde, *Said Alowie Satrie.*
5 kn. opium *Joakim.*

Van Samarang en Banjermassing per N. I. bark *Serie Emasboer*, gez. Moh. Yasin.

4 ps. kleeder kasten, 1 doz stoelen, 2 luije do. *Order.*
250 tonn. steenkolen. *Gouvernement.*

Van Glasgow per Eng. bark *Bornan*, gez. Nicot, agt. Martin Dyce en co.

31 coll. manufact, 1 kt diversen. *Maclaine Watson en co.*
14 coll. manufact., *Morgan Melbourn en co.*
32 coll. naaigaren. *Burt Myrtle en co.*
1 kt. boeken. *Hunter Houghton en co.*
89 bund. ijzer, 4737 stav. do, 30 tonn. ballast do, 41 kn. wijn, 270 md aardewerk, 10 kn manufact., 80 bn. do. 377 roll. do, *Agenten.*
206 coll. manufact, 15 do. koopmanschappen en glaswerk. *Pitcairn Syme en co.*
121 coll manufact, 12 do. zeildoek en garen, 1 kraan, 11 coll. zakken en zeilgaren, 1 do. koopmanschappen en ijzerwerk. *Adam en co.*
189 coll. manufact. *Borneo Company Limited.*
1 kt. pleetwerk, 1 coll. diversen en provisien, 1 do provisien. *Black.*
50 tonn. steenkolen. *Order.*
3795 stav. ijzer, 2 kn. diversen. *Lading voor Singapore.*

Van Amsterdam, per Ned. schip *Stad Utrecht*, gez. Jaskie, agenten Schimmelpenninck en co.

100 vn. kopermunt, 20 vs. specie, 222 vn. meel, 277 coll. gouv. goederen, *N. H. M.*
5 kn. en 30 coll. manufacturen, *E. Moormann en co.*
60 ledige leggers, 150 vs. boter, 100 keld. genever, *Order.*
225 vs. boter, 175 kn. kaas. *Gezagvoerder.*

Lading voor Samarang.

1 kist spiegels, 100 vs. boter, 50 keld. genever, 1 kist diversen, 1 portret.

Lading voor Soerabaija.

210 vs. boter, 25 keld. genever.

UITVOER.

Naar Soerabaija per N. I. bark *Moekoel Baher*, gez. Sech Moh. bin Salim.

140 vs. spijkers. *Gaspers en co.*
200 kn. boomwas. *Metzendorf Wilmans en co.*
60 kn was. *Bond.*
10 vs. spijkers, 11 do. vleesch, 1 kt. zaden. *Joseph*
10 kn. gedr. katoen, 5 bn. shirtings, 5 kn. parapluien. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
6/m. vloersteenen. *Said Alowie Segaf.*
10 vn. azijn, 4 kn. zeildoek. *Buys Jacobsen en co.*
1 kt. chitzen en sarongs, 1 spiegel. *Said Sech Bafagie.*
150 vs. boter. *J. Cezard en co.*
15 bn. manufact. uit entrep. *Tan Bietko.*
2/m. vloersteenen. *Said Sech Neoem.*
17 kn. manufact., 14 do. doeken, 4 bn. zeildoek, 3 coll. katoen, 1 kt. modewaren. uit entrep. *Adam en co.*
1 schaal en gewigten. *Sech Aboebakar Jubedie.*
1 wagen. *Coulster.*

Naar Samarang en Banjermassing per N. I. bark *Bima*, gez. Goestie Tahier.

13 md. aardewerk, 17 kn. wit katoen. *Batten.*
10 kn. soija. *van den Biesen en Modderman.*
5 vn. wijn, 4 kn. spiegels, 4 do. cognac, 3 do. wijn. 14 do. roode do, 20 fijne do, 7 do. sauterne, 6 do. kiersch, 12 do likeuren, 30 do. siropen, 54 do. olijfolie, 79 do. azijn, 3 do. olijven, 2 do. ansjovis, 1 do. sausen, 4 do. sardijntjes, 1 do. pendules, 1 do. stroohoeden, 2 do. harmonicas en speelgoed, 2 do. papier, 6 vn. azijn. *L. Platon.*
2 kn. ijzerwerk enz., 2 do. stroohoeden. *Gumprich en Strauss.*
1 kt. slendangs, 120 bos. hoepel ijzer, 11 kn. manufact. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
2 kn. wit katoen, 5 do. ongebl. do, 2 do. doeken. *Gouw Kong Tjoen.*
20 kn. Jap. was, 6 do. parapluien, 26 do. blikwerk, 44 do. kaarsen, 15 do. staal. *Gasper en co.*
2 kn. glas, 1 do. kousen. *Andreas en co.*
50/m. man. sigaren. *Plump en co.*
29 kn. ongebl. katoen, 5 do. wit do, 2 do. knoopen, 2 do. zijden stoffen. *Aoe Kongtjey.*
1 pak zeildoek, 2 roll. touw, *Landberg Bezoet de Bie en co.*

Voor Banjermassing.

6 kn. roode wijn. *L. Platon.*
1 kt. hoofddoeken. *Salie.*
f 3000 zilv. munt. *Hoesin.*

Naar Mauritius per Fr. schip *Le Cezard*, gez. Ross, agt. J. Cezard en co.

267 pic. rotting, 5130 do. rijst, 50 do. tabak, 42 ks. thee, 325 do. lakwerk, 4 do. ijzeren kamforen, 3 do. bronswerk, 24 do. schutsels, 152 do. pajongs, 23 do. zijde, 1250 pakk. bezems, 150 do. matten, 112 do. pannetjes, 400/m. sigaren, 2 vs. gort en erwten. uit entrep. *Agenten.*
1 kt. horologien en diversen. *Ducommun en Bornand.*
6 vn. spek, 5 kn. hoeden, 6 do. Chin. do, 80/m. sigaren, 200 kn. sla olie, 56 do. provisien. uit entrep. *L. Platon.*

Naar Nederland via Soerabaija, Pecalongan en Indramajoe per Ned. schip *Wilhelmina Catharina*, gez. de Groot Stuffrij, agt. Maclaine Watson en co.

6 bn. manufact., 67 kn. do, 12 do. gedr. katoen, 2 bn. laken, 2 kn. bat. goederen, 8 do. glaswerk. 99 vn. bier, 18 do. pik, 1 legg. arak. 1 piano en 2 pistolen. uit entrep. *Agenten.*
1 cilinder. 24 coll. machinerieen, 86 stav. ijzer, 3 boss. do, 1 kt. hennip. *O. I. M. v. Adm. en L.*
2 kn. jaconets. *E. Moormann en co.*

Lading voor Nederland

450 pic. tin *N. H. M.*

Naar Singapore en China per Ned. Ind. bark *Bintang Batavia*, gez. Cowan.

180 pic. rotting, *Tan Hong Gee.*
10 kn. manufacturen, uit het entrep. *Martin Dyce en co.*
3 bn. drills, uit het entrep. *Morgan Melbourn en co.*
4 kn. manufacturen, uit het entrep. *Pitcairn Syme en co.*
2 bn. manufact, uit het entrep. *Tolson Hunt en co.*
810 pic. rijst, 340 do. rotting, *Oeij Poentien.*
170 pic. rijst, *Lie Toen.*
f 1500 zilver munt, *Ang Biauw.*
f 1750 sp. matten, *Tan Ootioe.*

voor Singapore.

3 kn. vruchten op water, 1 pic. suiker, 1 kist provisien, *Leroux en co.*

Naar Macasser via Samarang per Eng. schip *Ellen*, gez. Bing.

22 kn. manufacturen, uit het entrep. *Martin Dyce en co.*
1 kist cotonetten, uit het entrep. *Metzendorff Wilmans en co.*
15 keld. genever, uit het entrep. *Reynst en Vinju.*
3 vn. en 1 kist glaswerk, 2 vn. verf, 1 zadel, *van Slooten Morgan en co.*

Naar Samarang en Cheribon, per Ned. Ind. stooms. *Samarang Packet*, gez. Scheel, agenten Levert en co.

45 kn. opium, 1 pak wolledekens, 1 kist militaire goederen, *Gouvernement.*

Naar Samarang en Soerabaija, per Ned. Ind stooms. *Banda*, gez. Bosch, agenten W. Cores de Vries.

1 piano, 1 kist regaal, 1 ps. bladkoper, 11 pic. suiker *Agent.*
15 kn. turksche en 40 do. beng. opium, 1 do. boekwerken, 2 coll. en 1 kist gouvernements goederen, 30 kn. siropen, 2 do ijzerwerk, *Gouvernement.*

Naar Nederland per Zweed. bark *Däniel*, gez. C. Brandt, agenten Busing Schröder en co.

575 pic. suiker, *Agenten.*
1936 pic. rijst, *Maclaine Watson en co.*
635 pic. suiker, *Cezard en co.*
199 pic. suiker, *Engelhard en co.*
780 pic. rijst, *Metzendorff Wilmans en co.*
250/232 pd. tabak, 30 pic. rotting, *van Maanen en co.*

Naar Nederland via Indramajoe per Ned. schip *Cornelia*, gez. de Vries, agenten van Ommeren Rueb en co.

200 pic. sapanhout, 70 do. rotting, *Agenten.*
5 vn. bier, 6 keld. genever, 15 vs. boter, 4 ks. rhijnwijn, 6 mand. min. water, 5 kn. wijn, 2 do. banket, 1 do. groentens, 1 do. beschuit en koek, 1 do. provisien, 2 keld. zuren, 5 vs. groentens, 4 do. gez. vleesch, 3 do. visch en tongen, 2 do. saucijsen, *S. B. van Aleeff en co.*

Naar Nederland via Soerabaija, per Ned. schip *Prins Hendrik*, gez. de Jong, agt. Schimmelpenninck en co.

250 pic. tin, 194 kn. madapoll. *N. H. M.*
98 keld. lijnolie, 1 kt. zaden. *van Ommeren Rueb en co.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van* 1 *tot en met den* 15 *Junij* 1858.

AANVOER.

Van Macassar per N. I. bark *Oosterling*, gez. J. H. Walter.

72 pic. was. *N. H. M.*
70 pic. was. *McMillan Marten en co.*
3 kn. oranje katoen. *Fraser Eaton en co.*

Van Batavia per N. I. bark *Java*, gez. Wortington.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 29 Mei 1858 No. 43

Van Batavia per N. I. bark *Salma Bandjermassing*, gez. Abdul Latiep.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 29 Mei 1858 No. 43

Van Nederland en Batavia per Ned. schip *Cornelis Houtman*, gez. *Rollman.*

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 2 Junij 1858 No. 44

Van Nederland, Batavia en Samarang per Ned. schip *Cornelis* gez. Jaskie

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd 26 Mei 1858 No. 42.

Van Engeland per Ned. schip *Krimpenerwaard*, gez. Spinhoff.

1147 stav. ijzer 500 tonn. steenkolen 200 kraten aardewerk, 1 wagen, 10 vn. glaswerk, 8 ks. monsters, 10 dos. schoppen. *Fraser Eaton en co.*

Van Nederland en Batavia per Ned. schip *Clio*, gez. Wijnmalen.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 2 Junij 1858 No. 44.

Van Nederland per Ned. schip *Byenkorf*, gez. Vogelsang.

9 hammen, 7 kn. roodewijn. 26 tonn. teer *gezagvoerder.*

Van Nedeland per Ned. schip *Doggersbank*, gez. P. J. Kerkhoven.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd 29 Mei 1858 No. 43.

Van Borneo per Nederl. Ind. schoener *Bessorie*, gez. Hadjie Abdul Madjut.

641 bossen rotting, 1 pic. was. *Gezagvoerder.*

Van Balie, per. Nederl Ind. schoener. *Penang*, gez. Oug Keij.

138 krandj. tabak, 154 pic. koffij, 170 pic. rijst, *Tan Bindjang.*

UITVOER.

Naar Bandjermassing per Engelsche schoener *Emely Jane*, thans. hernd. *Atiatul Maula*, gez. Ishak bin Yasin.

25 vs. boter, eenige provisien en dranken. *de Vos.*
f 2800 zilv. munt, 2 pic. Jav. koperwerk en kleinigheden. div. *Arabieren.*

Naar de Moluccos per N. I. schoener *Johanna Catharina*, gez. A. Sesinkclee.

100 keld. genever. *Anemaet.*
100 keld. genever. *P. Karrel en co.*
400 ks. zeep, 2 do man. sigaren. *Fraser Eaton en co.*
200 keld. arak, 50 ks. auijs, 5 koij. rijst en kleinigheden. *Nash.*
86 kn provisien en dranken, 25 pic. Zw. ijzer, 5 tobb. staal. *McMillan Marten en co.*
26 pic. suiker, 25 vs. boter. *Major Matsen en co.*
2 kn. lijnwaden. *J. F. van Leeuwen en co.*

Naar Amsterdam per Ned. schip *Deligence*, gez. L. Smit.

140 pic. rotting, 1 kt. gember, 1 do. Jav. sigaren. *B. J. van Eck en co.*
1156 schuitjes tin, 3554 pic. suiker, 3206 st. runderhuiden *N. H. M.*
388 pic. tabaksbladeren. *Schimmelpenninck en co.*
6800 pd. tabaksbladeren, 124 pakk. Jav. sigaren. *Gebr. van Delden.*
4081 pic. tabaksbladeren. *Fraser Eaton en co.*

Naar Singapore per Eng. schip *Aliance*, gez. Achm. bin Abd. Rachm. Asegaf.

260 pic. kurkema. *A. Johan.*
7 pic. koffij, *f* 3500 zilv. munt, 2 kn. lijnwaden en kleinigheden div. *Arabieren.*

Naar Nederland via Probolingo per Ned. schip *Elise Henriette*, gez. P. J. Deterding.

2000 pic. koffij, 585 schuitjes tin. *N. H. M.*

Naar Nederland en Samarang per Ned. schip *Louise Prinses der Nederlanden*, gez. D. A. Florijn,

75 pic. rotting. *Ruyl Cramer en co.*

Naar Samarang per Ned. schip *Hendrina*, gez. Pompe,

3001 pic. suiker, 400 do. indigo, 685 do. schuitjes tin, 220 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Probolingo per Ned. schip *Graaf van Heiden Reinestein*, gez. Wamsteker.

3500 pic. koffij, 781 schuitjes tin, 100 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland en Panaroekan per Ned. schip *Brederode*, gez. J. L. van Waning.

2000 pic. koffij, 586 do. suiker, 50,000 st. koffij zakken, 1 pak goenjegaren, 5 vs. zwartsel. *N. H. M.*

Naar Banjermassing per N. I. bark *Salma Banjermassing*, gez. Abdul Latip.

80 pic. Eng. ijzer en kleinigheden. *Gezagvoerder.*

Naar Nederland via Probolingo per Ned. schip. *Byenkorf*, gez. T. Vogelsang.

3000 pic. koffij, 150 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland per Nederl. schip *Dina*, gez. J. L. de Haan.

758 schuitjes tin, 430 pic. 100 do. sapanhout, 2826 do. koffij, 8209 do. suiker, 100 do. rotting, 1000 st. koehuiden. *Fraser Eaton en co.*
465 do. tabaksbladeren *Adam en co.*

Naar Nederland via Pasoeroean, Probolingo en Batavia per Ned. schip *Cornelis*, gez. *Jaskie.*

1500 koffij, 80 do. rotting, *N. H. M.*

Aangekomen Passagiers te Batavia

van den 23sten tot en met den 25sten Junij 1858.

Met Z. M. Stoomschip Admiraal van Kinsbergen, luit t. z. 2e kl. P. Roodzant, de hh. Storm van 's Gravesande en Heylig... van Palembang.

Met de N. I. bark Justina, kapt. Jong-Kisjang, de hh. D... en J. J. G. van Kriegenberg en mevr. van Kriegenberg van C...ribon.

Vertrokken Passagiers van Batavia

van den 23sten tot en met den 25sten Junij 1858.

Met het N. J. stoomschip Padang, kapt B J. Schipper, ... troepen en bannelingen naar Padang en Bencoelen.

Met het N. J. stoomschip Palembang, kapt. H J. R... de hh. W. Cores de Vries, A. Fits Verploegh, Harteveld, ... Siemssen, Schreiber, Conteron, Van der Dussen, Coui... bicart, Michalofski, Jasper, kap. van der Wyck, le ... Weyde, 6 eurp. matrozen, 1 Arabier, 37 Chinezen, 2e Mil... en bannelingen naar Muntok, Riauw en Singapore.

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP TE BATAVIA